روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل : متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی

سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخشنامه ها - آگهی های رسمی

سال دوم - شماره ۳۱۳ | مدیر سید محمد هاشمی نماینده مجلس شورای ملی | شنبه ۱۸ اسفندماه ۱۳۲۴

صفحهٔ ۱۱۲۲

دوره چهاردهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۴۷۵

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۹۴

صورت مشروح مجلس روز ۵ شنبه ۱۶ اسفند ماه ۱۳۲۴

فهرست مطالب :

۱ — تصویب صورت مجلس

۲ — طرح و تصویب قانون هزینه آخر سال چاپ کتاب لغت دهخدا و بودجهٔ سال ۱۳۲۵ مجلس شورای ملی .

۳ — تعیین موقع ودستور جلسهٔ بعد . ختم جلسه

مجلس نیم ساعت قبل ازظهر بریاست آقای ملك مدنی (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱ - تصویب صورت مجلس

صورت مجلس روز ۳ شنبه ۱۴ اسفندماه را آقای هاشمی (منشی) بشرح زیر قرائت نمودند

مجلس نیمساعت بعداز ظهر بریاست آقای آقا سیدمحمد صادق طباطبائی تشکیل گردید .

صورت مجلس پیش قرائت و چون عده برای اخذ رای کافی نبود تصویب آن موکول ببعدشد .

غائبین بااجازه - آقایان : افخمی . اقبال - ذوالفقاری - فاطمی - امینی - دکترطاهری - مقدم بهبهانی - افشارصادقی - سیدمحمدطباطبائی - حاذقی ذکائی - سنندجی .

غائبین بی اجازه - آقایان : فرمانفرمائیان - مظفرزاده - دکتراعتبار - شجاع - اخوان - کفائی عامری - آصف - امیرابراهیمی - تیمورتاش - بوشهری - شهاب - سیدضیاء الدین طباطبائی - جوادمسعودی - سیف پور - دکترشفق - دکترعبده - مسعودی حکمت - معدل - دهقان - ایرج اسکندری - عسل - مهندس پناهی - دکترآقایان - تیموری - آرداشس آوانسیان - ایپکچیان - مرادآریه - لنکرانی - فشقائی - دری .

دیرآمدگان با اجازه - آقایان : جلیلی - نجومی - رفیع - دکتر کشاورز - حسن اکبر - ملایری - ثقة الاسلامی .

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : خاکباز - حیدرعلی امامی - صمصام - فتوحی - دکترزنگنه - ساسان - پروین گنابادی - شریعت زاده .

جمعی ازآقایان نمایندگان تقاضاداشتندلایحه کارمندان پیمانی مطرح شودآقای دکتر زنگنه معتقدبودندطبق آئین نامه طرح لوایح بدون حضور نماینده دولت میسور نیست وپس از ایراد جواب از طرف آقای نقابت وتوضیح آقای رئیس مذاکره درگزارش کمیسیون بودجه و دارائی راجع بتبدیل وضعیت کارمندان قرار دادی وحکمی وزارت خانه ها وادارات دولتی تعقیب وآقای دکترادهمنش ضمن شورکلیات شرح مبسوطی دائر بفساد دستگاه دولتی درنتیجهٔ عسرت مستخدمین وبدی وضع زندگی آنان وعدم توجه دولت بکارهای اصولی و لزوم اصلاح قانون استخدام و تهیهٔ قانون جامع واساسی برای عموم خدمتگذاران کشورهمچنین ایجاد مصونیت و تثبیت وضع اداری کارمندان وتصفیهٔ دستگاه دولتی ازعناصر فاسده بیان نموده تعقیب ومجازات مختلسین اموال عمومی رابالاخص درمورد کارمندان عالیرتبه برای اصلاح دستگاه حاکمه ورفع روح عصیان و نارضایتی مردم ازاهم وظایف دولت میدانستند .

دراین موقع (یکساعت بعدازظهر) آقای رئیس جلسه راترك وآقای ملك مدنی نایب رئیس بجایگاه ریاست قرار گرفتند آقای دکتر رادمنش درتعقیب بیانات خود کثرت مستخدمین دولت را دراثر نبودن فعالیت اقتصادی وصنعتی در کشور تشریح ولزوم تعیین تکلیف قسمت دیگر مستخدمین دولت مانند کارمندان راه آهن وشرکتها و بانکها را در لایحه متذکر ووجوب استفاده ازجوانان تحصیل کرده وروشنفکران راکه زهبراجتماع هستند خاطرنشان نموده مخصوصاً توجه دولت رابتأمین معیشت مستخدمین وکارگران درایام پیری ونگاهداری اولاد آنها معطوف نمودند آقایان روحی ونبوی کفایت مذاکرات را پیشنهاد نموده لیکن چون عده برای اخذ رأی کافی نبود مذاکره ادامه یافته آقای دولت آبادی شرحی مشعر بتوضیح گزارش کمیسیون وتامین نکات منظورنظر درلایحه همچنین بدی وضع معیشت مستخدمین وعدم پیشرفت امور انتفاعی و کشاورزی و صنایع را در کشور بیان نموده ضمناً پیشنهاد خودموقع تدوین بودجهٔ مملکتی مبنی برواگذاری املاك خالصه و کارخانجات بعده‌ای ازمستخدمین و نگاهداری بقیه بوجه مطلوب وقدرلزوم اشاره وازآقایان نمایندگان تقاضا نمودند باروح موافقت وهمکاری درآخر دورهٔ فعلی درتصویب اینقبیل لوایح تسریع نمایند .

جلسهٔ آینده روز چهارشنبهٔ پانزدهم اسفندماه سه ساعت پیش ازظهر ودستورآن بقیهٔ شوردرلایحهٔ کارمندان پیمانی تعیین و مجلس یکساعت وبیست دقیقه بعداز ظهر ختم شد .

روزنامهٔ یومیه

فهرست مندرجات

- مذاکرات یکصدونود وچهارمین جلسه مجلس شورای ملی صفحه ۱ تا ۱۰

۲ — قانون بودجه مجلس » ۱۰

۳ - قانون پرداخت فرهنگ دهخدا » ۱۳

۴ — انتصابات واحکام » ۱۴

۵ - آگهی های رسمی وثبتی » ۱۵

نایب رئیس - آقای دولت آبادی درصورت جلسه نظری دارید ؟ بفرمائید

دولت آبادی - نظر باینکه درجلسه پریروز بااینکه وقت دیر بود لایحه کارمندان پیمانی مطرح شد و بنده توضیحاتی روی خود لایحه میخواستم باستحضار مجلس برسانم که وقت مجلس را اشغال میکرد من حس کردم که عده کم بود وبیانات خودم را کوتاه کردم ویك مقدمات وکلیاتی بیشتر نگفتم وخواستم تذکر بدهم که در صورت مجلس هم قید بکنند که دفاع بنده ازلایحه کافی نبود ودرصورتیکه این لایحه مطرح بشود اجازه خواهند فرمود که بنده توضیحات زیادتری روی این لایحه بدهم

نایب رئیس - آقای عدل در صورت جلسه نظری دارید ؟

عدل - درجلسه گذشته بنده مریض بودم و بوسیله عریضه ازمقام ریاست اجازه خواستم خواهش میکنم مجاز محسوب بفرمائید

نایب رئیس - دیگر در صورت جلسه نظری نیست؟ بنابراین صورت جلسه تصویب میشود (جمعی از نمایندگان — صورت جلسه قبل را هم تصویب بفرمائید) صورت جلسه پیش هم چون عده کافی نبوده فعلا تصویب می‌شود ، چندنفر ازآقایان اجازه نطق قبل ازدستور خواسته‌اند (گفته شد دستور) آقای مهندس فریور هم پیشنهادی کرده‌اند بفرمائید آقای مهندس فریور ،

۲- طرح و تصویب قانون هزینه آخر سال چاپ کتاب لغت دهخدا و بودجه سال ۱۳۲۵ مجلس شورای ملی

مهندس فریور - بنده پیشنهاد کردم که مجلس بلافاصله وارد دستور شود توضیح زیادتری که ندارم عرض بکنم مقصود این است که سه چهار روز بوقت مجلس بیشتر باقی نمانده است ویك لوایح موجودی داریم که بی اندازه مهم ومورد توجه آقایان نمایندگان است تکلیف فترت باید معلوم بشود لایحه کارمندان پیمانی مقداری درش صحبت شده است بودجه مجلس است که از صبح تاحالا آقایان کارمندان مجلس میگویند این دوسه لایحه ولایحهٔ ساختمان آقای دکتر معظمی است این دوسه لایحه راه میخواستم خواهش بکنم که دردستور بگذاریم ورد نشویم تاتصویب بشود واز نطق قبل ازدستور بنده تقاضا میکنم که آقایان صرف نظر بفرمایند

یمین اسفندیاری - مال پیمانی هارا مطرح بکنید ،

مرآت اسفندیاری - بودجه مجلس چندروز است حاضر است وچون وقت باقی نمانده اگر این تصویب نشود اسباب زحمت میشود استدعا میکنم مقرر فرمائید بودجه مطرح شود ده دقیقه یابیست دقیقه کاردارد (صحیح است)

جمال امامی — پیمانی ها مقدم است (زنگ رئیس)

نایب رئیس — اجازه بفرمائید چند فقره پیشنهاد رسیده یکی از آقای هاشمی است راجع برخصی آقایان نمایندگان یکی دیگر از آقای دکتر مصدق است راجع بطرح پیشنهادی راجع باصلاح قانون انتخابات و انتخابات طهران (دکتر مصدق - الغای تحریم انتخابات) والغاء قانون تحریم انتخابات است (صحیح است) عرض کنم دوفقرهٔ دیگر است یکی از آقای امیر تیمور است راجع ببودجه مجلس و یکی هم از آقای قبادیان است راجع بلایحه کارمندان پیمانی بنابر این باید رای بگیریم که کدام مقدم است (دکتر اعتبار - بودجه مجلس مقدم است) اول ببودجه مجلس رای میگیریم آقایانیکه موافقند که بودجه مجلس جزء دستور بشود قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

دکتر معظمی - اول لایحه راجع بدهخدا مطرح شود .

نایب رئیس — برای استحضار آقایان عرض میکنم آن قانونی که در مجلس گذشت راجع بفرهنگ دهخدا اقداماتی در هیئت رئیسه شده است و یك گزارشی هم عرض شده راجع ببودجه و مخارج اینکار بنابراین موافقت بفرمائید چون این یك وابستگی و ارتباطی با بودجه مجلس دارد بدواً این لایحه مطرح بشود وتصویب بشود که در بودجه سال ۱۳۲۵ بقیه اعتبارش تصویب شود بخوانید آقا این لایحه را.

هاشمی - گزارش از کمیسیون محاسبات مجلس بمجلس شورایملی...

نایب رئیس - آقا اول لایحه فرهنگ دهخدا را بخوانید.

هاشمی - بسیار خوب مقدماتش که لازم نیست فقط ماده را میخوانم.

ماده واحده - مجلس شورایملی بکار پردازی مجلس اجازه میدهد که از محل صرفه‌جوئی بودجه سال ۱۳۲۴ مجلس فعلا مبلغ دویست وپنجاه هزار ریال برای هزینه اعتبار طبع فرهنگ آقای دهخدا از وزارت دارائی دریافت دارد واین اعتبار باتصویب هیئت رئیسه ازحیث حقوق تصدیان عمل وخرید کاغذ وهزینه طبع وغیره بمصرف خواهد رسید.

هاشمی - توضیحش این استکه برای اسفند ماه ۱۳۲۴ است

نایب رئیس - آقای دکتر مصدق پیشنهاد فرموده اند که این لایحه بودجه از دستور خارج بشود این پیشنهاد را بخوانید

پوررضا - رای گرفته‌ایم درهمین جلسه بر خلاف آئین‌نامه است .

نایب رئیس — آقا مطابق آئین نامه حق دارند .

هاشمی - پیشنهاد آقای دکتر مصدق پیشنهاد میکنم که بودجه ازدستور خارج شود

امیر تیمور - بنده مخالفم

دکتر مصدق - توضیح دارم .

نایب رئیس - آقای دکتر مصدق .

دکتر مصدق - فقط چهارروز بآخر دوره داریم لایحه قانون تحریم انتخابات از مجلس گذشته ودولت هیچ راهی برای انتخابات ندارد بجهت اینکه شما مجلس رامیگذارید ومیروید و مملکت را دچار فترت میکنید نظر بنده اینست بجهت اینکه شاید تا فردا هم ماتوانیم دراین مجلس بیائیم ممکنست تافردا هزار جور اتفاقات بیفتد لایحه بودجه مجلس یك چیزی است که حیاتی برای مملکت نیست بجهت اینکه برفرض اینکه بودجه مجلس را هم تصویب نکردید حقوق مستخدمین خواهد رسید همان اشخاصی که حقوق مستخدمین دیگر و بودجه مملکت را بعد از این خواهند پرداخت حقوق مجلس را هم مجبورند بپردازند ولی چیزیکه امروز آقایان نمایندگان را ملزم میکند باینکه فوریت بدهند و اهمیت بدهند بآن اصلاح قانون انتخابات والغای قانون تحریم انتخابات است اینکار بنظر بنده اساسی است واستدعا میکنم آقایان اول تکلیف مملکت را معین کنید واینکار رابهر کار مقدم بدارید ازاین مجلس میروید ویك ننگی رابرای دوره چهاردهم خواهید گذاشت این مجلس را همهٔ مردم ازش ناراضی هستند ، مردم بیشتر ناراضی هستند ازاین مجلس وقتی این مجلس برود وتکلیف مملکت را در دورهٔ فترت معین نکند این خطرش ازهر چیز برای مملکت بیشتر است ماده سال هم فترت دیده‌ایم ممکنست مملکت مادچار یك فترتهای خیلی بزرگی بشود ممکن است درفترت یك کارهائی بگذرد که بهیچوجه درصلاح مملکت نباشد (صحیح است) بنده بآقایان عرض میکنم خدارا شاهد میگیرم که هیچ نظری ندارم و استدعا میکنم که آقایان اول بهر کاری این مسئله تعیین تکلیف ایام فترت را ترجیح بدهند بودجهٔ مجلس چیست؟ مستخدمین پیمانی چیست؟ طرح ساختمان چیست؟ اینها چیست ؟ اینها وقتی است که یك مملکتی مطابق نظریات وطن پرستان باقی باشد (صحیح است) وقتی شما مملکت را بفترت میاندازید وقتی که معلوم نیست که درفترت چه خواهد شد ، چه بسر این مملکت میآید بنده تصور نمیکنم که آقایان اینقدر توجه نفرمائید باینعرایض من و بیائید بودجه مجلس را جلو بیندازید بخدای لایزال بنده بالاترین تکلیف برای خودم وبرای آقایان اینرا میدانم که بهر کاری دست نزنیم تاتکلیف ایام فترت را معلوم بکنیم . حالا میل دارید میخواهید رای بدهید میخواهید ندهید بنده اینجا انجام وظیفه میکنم بنده اینجا باید عرایض خودم را بکنم که فردا پهلوی موکلین خودم خجل وشرمنده نباشم البته گناه شما را پای من نخواهند نوشت.

نایب رئیس — آقای امیر تیمور

امیر تیمور — اظهاراتیکه نماینده محترم فرمودند دوقسمت بود یك قسمت مربوط باصلاح قانون انتخابات وموضوع دیگر درمسئله فترت بود درموضوع فترت هم نظر وعقیده بنده بانظر وعقیده نمایندهٔ محترم صد در صد موافق است و شخصا خود منهم چندین روز است در نگرانی هستم و با اغلب از رفقا و همکارانم در خارج مجلس صحبت کرده ام که جزء تکالیف ووظایف اولیه ماست که برای فترت یك تکلیف منطقی ومصرح وروشنی تعیین بکنیم (صحیح است) از اشخاصی که درموقع تقدیم قانون تحریم انتخابات آن قانون را امضاء کرد و رای داد من بودم وآن موقع روی دلایل و استدلالی که داشتم و الان هم معتقدم که آن دلایل بجای خودش خیلی صحیح است با ایمان کامل من آن قانون را امضاء کردم وبا ایمان کامل باو رای دادم و اعتقاد من بر این بود که تا دوم مارس کشور ما از قوای بیگانه تخلیه خواهد شد ومتفقین معظم ما شرافت امضاء و احترام قول خودشانرا نگاه میدارند و دیگر در دوم مارس یك سرباز بیگانه درمملکت ماباقی نخواهد بود حالا که متاسفانه وبدبختانه پیش آمد طوری کرده که بر خلاف انتظار ما هنوز هم یك عده ازقوای بیگانه خاك کشور مارا تخلیه نکرده‌اند بعقیده من هرچه زودتر باید برای موضوع فترت یك فکری کرد (صحیح است) زیرا طبق این قانون مقرر شده مادام که خاك

ایران ازقوای بیگانه تخلیه نشده انتخابات دورهٔ پانزدهم بعمل نیاید وماهم حالاچون گرم هستیم متوجه مآل کار نیستیم ممکن است خدای نکرده (فرض محال که محال نیست باید پیش بینی بشود) ممکن است خدای نکرده پنج سال ، ده سال ، یك مدت زیاد تر یا کمتر دریك قسمت از مملکت بهانه‌های غیر مشروعی صرفاً ازنقطه نظر زور کما ضعیف هستیم وآنها قوی هستند دریك قسمت از کشور یك مقداری ازقوای بیگانه باقی بماند و چون قانون هم هست که انتخابات بعمل نیاید باین وسیله خود بخود دچار یك مدت طولانی فترت خواهیم شد که برای کشور ما بی اندازه مضر است وباید مملکت یك مرکز ثقل داشته باشد و دولتها یك تکیه گاهی داشته باشند که بتوانند مصالح مملکت را درطی مقتضیات روز حل وعقد کنند وانجام بدهند پس باینجهت من بانظر نمایندهٔ محترم صد در صد موافقم که برای فترت ازاهم وظایف نمایندگان است قبل از انقضاء دوره باید تکلیف قطعی معلوم بکنند وازاینجا بروند (صحیح است) این تصور میکنم که مورد موافقت همه نمایندگان باشد ومورد تردید نبوده و اختلافی هم نیست (صحیح است) راجع باصلاح قانون انتخابات بنده هم ازطرفداران اصلاح قانون انتخابات بودم اما با کمال تاسف باید بعرض نماینده محترم برسانم که ایشان خیلی خیلی دیر بصرافت این کار افتاده اند برای اصلاح قانون انتخابات ازچندین ماه قبل مجلس شورای ملی توجه کرد ورقای ماهمه اظهار علاقه کردند کمیسیون کشور مدتی روش صحبت کرد قانون انتخابات را اصلاح کرد خبرش را بمجلس تقدیم کرد که شاید خبر کمیسیون کشور حقیقة بیش از ده ماه باشد که بمجلس تقدیم شده وتاحال حتی یکمرتبه نه آقایان نمایندگان محترم ونه نماینده محترم باین فکر نیفتاده اند واین خیلی دیر شده است (اردلان - چندین دفعه ماتقاضا کردیم که جزء دستور باشد) ومجلس متاسفانه حالا وقت این کار را ندارد (امینی — هرروز صحبت شد) البته برای دورهٔ آتیه خواهد ماند ولی بالاخره بنده معتقد هستم وموافق هستم که برای قانون تحریم و فترت تکلیف قطعی باید معین بشود معهذا مانعة الجمع نیست که این بودجه مجلس را که ازوظایف و تکالیف ما میباشد همیشه در ادوار مشروطیت مجلس شورای ملی بودجه سال بعد را قبلا گذرانده وماهم دراین دم آخر ازاین سیره نباید غفلت بکنیم وبگذاریم که بودجه مجلس معوق بماند خواهش میکنم که آقا هم موافقت بفرمایند (دکتر مصدق - محال است) محال است که محال است آقا که میفرمایند محال است بنده هم میگویم محال است (مرآت اسفندیاری - ده دقیقه بیشتر طول ندارد) محال است یعنی چه ، بودجه مجلس ده دقیقه صرف وقت بیشتر ندارد ومن ازنمایندگان محترم استدعا وتمنی میکنم که بودجه مجلس را بگذرانند وبعد ازاین لایحه بودجهٔ مجلس چندین لایحه لازم و واجب داریم که از انجمله لایحه اصلاح قانون مالیاتی است که تمام این مملکت دچار آن هستند و مملکت را دارد متشنج میکند این قانون باید اصلاح بشود ودر این مجلس باید تکلیفش تعیین بشود ، لایحه کارمندان پیمانی است که این بیچاره‌ها مدتی است معطل هستند و بایستی این لایحه حتما بگذرد وجزء تکالیف ما است وبرای قانون تحریم هم من موافقم که باید برایش فکری بشود (مهندس فریور - یکی دیگر) این راهم اگر همه آقایان تصمیم بگیرند که صبح ، ظهر ، عصر جلسه بکنند حقیقة اگر آماده باشید در ظرف یك روز میگذرد (امینی - حالا هم که اماده هستیم مختصر بکنید) اماده اید درظرف دو دقیقه بودجه مجلس را بگذرانید

نایب رئیس — رای میگیریم به پیشنهاد آقای دکتر مصدق راجع بخروج بودجه مجلس از دستور آقایانیکه موافقند قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد ، بعد ازاین بودجه آن را مطرح میکنیم ، بخوانید ماده را ، آقای دکتر معظمی نظری دارید

هاشمی — ماده واحده راجع بچاپ کتاب دهخدا دراسفند ماه دویست وپنجاه هزار ریال خوانده شد

نایب رئیس — بفرمائید آقای دکتر معظمی

دکتر معظمی — بنده بااین ماده واحده موافقم وعرایض بنده هم زیاد نیست واین بیست و پنجهزار تومانی که ذکر شده وپیش بینی شده فقط برای این یك ماه آخر اسفند است برای اینکه بودجه سال آتیه اش هم پیش بینی بشود مقرر شده است برای اینکه بودجه مجلس هم بعد بتواند مطرح بشود ولی چون این موضوع مربوط بیکی ازخادمین فرهنگ این کشور است ودرواقع مجلس شورای ملی قصد دارد که یکی از خادمین فرهنگ را تشویق کرده باشد و در لایحه بودجه هم راجع بآقای قزوینی یك ماده مخصوصی تصویب شده بود وایشان هم البته آقایان نمایندگان کاملا بوضع ایشان مستحضر هستند و محتاج نیستند که بنده توضیحی بدهم وایشانرا معرفی کنم یا فضیلتشان را توصیف بکنم و یکی از افتخارات ایران هستند بنده در اینجا یك تبصره‌ای پیشنهاد کردم و در این قسمت یکی ازخادمین بفرهنگ کشور تشویق میشود راجع باین موضوع هم مجلس شورای ملی اظهار نظر بکند واین تبصره قرائت شود.

نایب رئیس - تبصره پیشنهادی آقای دکتر معظمی قرائت میشود :

(بشرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل که جزء خبر شماره ۶۶ مورخ ۲۹ر۹ر۲۴ مجلس شورای ملی است و دولت نیز باآن موافقت نموده است بماده واحده اضافه شود :

تبصره - نظر بخدمات فرهنگی و علمی شایان تقدیر آقای محمد قزوینی بوزارت دارائی اجازه داده میشود ماهی ده هزار ریال حقوق بآقای محمد قزوینی مادام العمر پرداخت نماید.

نایب رئیس - اجازه بفرمائید این باید در بودجه مجلس مطرح بشود (دکتر معظمی - مانعی ندارد .) این خبر هیئت رئیسه وکارپردازی مجلس راجع باعتبار بیست وپنجهزار تومان مخارج ماه اول است موافقت بفرمائید این تبصره در بودجه مجلس مطرح بشود .

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید چون مجلس شورای ملی موافق است بااین قسمت ونوشته شده است که بوزارت دارائی اجازه داده میشود وبعلاوه وزارت دارائی باید این بیست و پنجهزار تومان را بمجلس شورای ملی بدهد که مجلس این قسمت را انجام بدهد ودولت هم در گزارش کمیسیون بودجه موافقت کرده است ازاین حیث خواستم عرض کنم در خبر کمیسیون بودجه هست وپیشنهاد خرج هم نیست موافقت بفرمائید رای گرفته شود.

نایب رئیس — بدواً رای میگیریم بفوریت این خبر کارپردازی مجلس چون یك خبر مالی است بفوریت اولش باید رای گرفته شود آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. مطالبی که نیست؟ (چند نفر ازنمایندگان - خیر) رای میگیریم جنابعالی هم موافقت بفرمائید (دکتر معظمی — چون هردو مال فرهنگ است موافقت بفرمائید هردو رابکمرتبه رای بگیرند) بخوانید آقا.

هاشمی — تبصره آقای دکتر معظمی که خوانده شد راجع بآقای محمد قزوینی حالا باید رای گرفته شود .

دشتی - درحقیقت این یك پیشنهاد جدیدی نیست واین پیشنهادی است که سابقا داده شده است واز آن لایحه باین لایحه منتقل میشود و در خبر کمیسیون بودجه هم هست .

دکتر زنگنه — بنده هم یك پیشنهادی کرده ام .

کاظمی - آقا تبصره را بخوانید .)

(بشرح آتی مجدداً خوانده شد)

تبصره - نظر بخدمات فرهنگی وعلمی شایان تقدیر آقای محمد قزوینی بوزارت دارائی اجازه داده میشود ماهی ده هزار ریال حقوق بآقای محمد قزوینی مادام العمر پرداخت نماید.

نایب رئیس — رای میگیریم باین تبصره آقایانیکه بااین تبصره موافقند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ، رای میگیریم باین لایحه بااین تبصره آقایان موافقین ... (مرآت اسفندیاری - پیشنهاد آقای دکتر زنگنه راهم بخوانند) پیشنهاد آقای دکتر زنگنه راهم بخوانید.

(بشرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد آقای دکتر زنگنه

نظر باینکه درقانون مصوب ۲۸ بهمن ۱۳۲۴ نظر مجلس شورایملی این بود که کتاب آقای دهخدا چاپ شده وحق التالیف هم بایشان پرداخته شود ولی معظم له از گرفتن حق التالیف خودداری می‌نمایند و از طرف دیگر مشاهده میگردد که گرفتاری‌های آقای دهخدا موجب تشویش خاطرشان می‌شود بنده پیشنهاد می‌نمایم که این تبصره ببودجه مجلس اضافه شود :

تبصره — دولت موظف است خانه آقای علی اکبر دهخدا را بقیمت عادله خریداری نموده و دبستانی در آنجا بنام دهخدا ایجاد کند (در این موقع ، آقای دکتر مصدق با تعرض از جای خود برخاسته اظهار کردند ای خاك برسر این مجلس ، خاك برسر این مجلس ، ازجلسه خارج گردیدند)

امیر تیمور — خاك برسر اشخاص منفی باف

نایب رئیس — آقای دکتر زنگنه تامل بفرمائید این پیشنهاد جنابعالی در اینجا مناسبتی ندارد موافقت بفرمائید در بودجه مطرح شود بنابراین رای میگیریم باین خبر کارپردازی مجلس باتبصره‌ای که آقای دکتر معظمی پیشنهاد کردند آقایان موافقین ورقه سفید میدهند عده حاضر درمجلس ۷۸ نفر

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۷۳ ورقه سفید تعداد شد)

اسامی موافقین - آقایان ، فرهودی - نقة الاسلامی - محمد علی امام جمعه - محمد گرگانی — شریعت زاده - دکتر معظمی - هاشمی - خلعتبری - دکتر کیان - علی دشتی - اسعد — ذوالقدر - فرمند محمد بهادری - طوسی - دکتر مجتهدی - امینی - ساسان - مجد ضیائی — نبوی - محمد علی مجد، عمادتربتی - اردلان - تولیت - جمال امامی - صدر قاضی

حیدر علی امامی — مخبر فرهملد - روحی کاه‌داری - مؤید قوامی — سلطانی - نجومی منصف - رجبیان - خلیل دشتی — صفوی - امیر تیمور - قبادیان - مؤید ثابتی - دولت آبادی - محیط - فولادوند - اعتماد - عدل - راد منش — خاکباز — مظفر زاده - گیو - صدریه - پروین گنابادی - پوررضا - ذکائی - حسن اکبر - دکتر اعتبار - مرآت اسفندیاری - صادقی - فداکار - کامبخش - فیروز آبادی - دکتر معاون - ملك مدنی - افخمی - اسکندری - حشمتی - فرود - دکتر زنگنه - سرتیپ زاده - فتوحی - شیخ‌الاسلام ملایری - شجاع - کاظمی — دکتر فلسفی

نایب‌رئیس — با ۷۴ رای تصویب شد، بودجه مجلس مطرح میشود، آقای اردلان

دولت آبادی — اخطار نظامنامه‌ای دارم.

نایب رئیس - بفرمائید

دولت آبادی - عرض کنم بنده اخطاری که دارم ازنظر اهانتی است که آقای دکتر مصدق برخلاف حق ومنطق باین مجلس میکنند - بنده در چند ماه پیش اینجا نبودم شنیدم ایشان ضمن عصبانی شدن گفته بودند اینجا دزدبازار است این بیاناتی که ایشان اینجا میکنند بعقیدهٔ بنده خیلی دور از انصاف ومنطق است بیك مؤسسه ملی اینطور اهانت کردن وناسزاو ناروا گفتن بنده این را یکی از تقصیرات ایشان می‌دانم که در تضعیف این مجلس خود ایشان مؤثر بوده‌اند (صحیح است) کی دزدی کرده است؟ چرا نمیآیند اینجا بگویند؟ اینکه خود نمائی میکنند و تظاهراتی میکنند باین که ایشان مرد درستی هستند کسی هم منکر نیست دلیل نیست که بدیگران اهانت کنند بسیار قابل تاسف است، اشخاصیکه کارهای اجتماعی انجام میدهند اشخاصیکه سمت و کالترا دارند اشخاصیکه خودشانرا ممتاز میدانند یکی از شرایطش این است که تسلیم منطق بشوند، وقتیکه مجلس بیك موضوعی رای داد ایشان حق اعتراض ندارند.

دکتر رادمنش - شما که دیروز برای ایشان دست میزدید (خنده حضار)

نایب‌رئیس - آقای اردلان بفرمائید.

اردلان - بنده راجع ببودجه مجلس شورایملی که برای سال ۱۳۲۵ تقدیم شده والان جزء دستور ماست بنام مخالف اسم نوشته‌ام ویکنظری داشتم که آزادانه عقیده خودمرا راجع باینموضوع بعرض آقایان نمایندگان محترم برسانم البته اینرا برای این میگویم آزادانه که متاسفانه اینده وره بیست ساله حکومت دیکتاتوری ازمغز ماها خارج کرده که ماها نماینده مجلس هستیم وآزاد هستیم که عقیده خودمان را درهرمورد وهرچیزی که صلاح مملکت تشخیص میدهیم بگوئیم (صحیح است) واین شایسته نیست که اگر یك وکیلی صلاح مملکت را دریك ....

نایب‌رئیس - آقای دکتر اعتبار تشریف نبرید.

دکتر اعتبار - برمیگردم برای صحبت اکثریت هست.

اردلان - واین شایسته نیست که دریك مملکت که روی اصول دمکراسی و روی اصول مشروطیت صحبت میشود اگر یك وکیلی صلاح مملکت را دید ویك نظر بخصوصی داشت وآمد با ایمان وعقیده گفت باو فحش بدهند وتوهین کنند و ناسزا بگویند وبد بگویند. او را اذیت وآزار بکنند. این صلاح نیست یکی از روزنامه‌ها نوشته بود که سراردلان را باید گوید که این حرف رازده. برای چی آقا سرمرا باید بگویند (خنده نمایندگان) بعقیده بنده آقا...

نایب‌رئیس - آقای اردلان خواهش میکنم جنابعالی که یك وکیل منظمی هستید دربودجه مجلس صحبت کنید.

اردلان - چشم آقا بنده عقیده‌ام این است که اگر در بودجه مجلس امروز یك مطالبی را آزادانه عرض میکنم نباید سرمرا بگویند، هرکس هر عقیدهٔ که دارد باید آزادانه بیاید بگوید از مجموع عقاید مختلفی که در مجلس شورای ملی اظهار میشود ازمجموع عرایضی که در رکن چهارم مشروطیت که جرایدملی هستند اظهار میشود اگر بصلاح مملکت است ماهم آن اقدام رابکنیم (صحیح است) وهیچ وکیلی هم نباید اندیشه ووحشت داشته باشد اگر حرفی بزند اورا بکشند، جهنم، بنده ده سال بیشتر از امروز زندگی بکنم چه تاثیری دارد ولی آقا خدا شاهد است بنده آنچه را که بصلاح مملکت میدانم بدون پروا و ترس میگویم ومن بایداین مسئله رااز این جایگاه رسمی بعرض ملت ایران برسانم که اگر افراد یك ملتی توانستند آزادانه عقاید خودشان را اظهار بدارند آن ملت زوال ندارد (صحیح است) و اگر یك ملتی افرادش بترسند، جبون باشند، محافظه کار باشند، ملاحظه کار باشند ویامحیط طوری باشد که نتوانستند عقاید خودشانرا اظهار کنند، دیر یازود آنها بزوال وروبه نیستی میروند، دلیل ندارد یك وکیلی راجع بیك موضوعی حرف بزند او را اینقدر مزاحم بشوند، اینقدر تخطئه بکنند که نتواند بگوید. (پوررضا — مرعوب نشوید آقای اردلان) بهرحال بنده حاضرم که اطاعت از افکار عامه بکنم ولی عقیده خودم را هم گفته باشم این مانع نمیشود (صحیح است) و اما اینکه بنده اجازه خواستم که در بودجهٔ مجلس عرایضی بکنم اولا قسمت اعظمش برای همین قسمت آزادی بود که میخواستم اینرا بیك وسیله ای در مجلس گفته باشم که الحمدلله موفق شدم. بعد هم آقا بنده یك نظر دارم راجع ببودجه مجلس که عرض کردم یکی از آقایان گفت که اینحرف حالا موضوع ندارد گفتم آقا من آزادم، حرف خودم را میزنم و آن راجع باین است که آقا شما یك قانون انتخابات دارید یك شرطش راجع بشرایط انتخاب شوندگان اول تبعهٔ ایران باشند، من عقیده‌ام این است که یا یك ماده دوم را بهش اضافه کنید و یا اینکه اگر اینکار را نمیکنید اصلا اینقانون انتخابات را با اینوضع در دوره پانزدهم ما نمیتوانیم قانون بگذارنیم (مرآت اسفندیاری — قانون انتخابات نیست بودجه مجلس مطرح است.) شما در زاهدان میخواهید انتخابات بکنید (یکنفر از نمایندگان — آقا انتخابات مطرح نیست). آقا اجازه بفرمائید بودجه مجلس است، بودجه مجلس آقا قلم اولش همین است نوشته است: حقوق نمایندگان این که بنده عرض میکنم بیخود حرف نمیزنم شما برای دوره پانزدهم میخواهید وکیل انتخاب کنید از کرمانشاه آقای دکتر زنگنه اگر یك نفر جوان تحصیل کرده‌ای که بسن وکالت رسیده باشد و شایسته باشد ولایق باشد و بخواهد وکیل بشود ابداً نمیتواند کاندیدا بشود محال است برای اینکه اولا میخواهد بیاید تهران چطور بیاید؟ باصد تومان خرج صفر هم نمیتواند بیاید بعد که آمد اینجا، آقای کارپردازی شما یك منزل برایش تهیه بکنید. ازماهی پانصد تومان کمتر نمیتواند، من دراین مجلس مکرر گفتم - خون جگر خوردم در دوره چهاردهم هرچه فریاد کردم که این موضوع نشر اسکناس را توجه کنید و هزینه زندگی را بیاورید پائین تامردم بتوانند براحتی زندگی کنند ابداً توجه نکردند و روز بروز هزینه زندگی ببالا رفت درصورتیکه این گرانی مخصوص مملکت ما نبود، ممالك دیگر هم زندگانیشان گران بود. همه آمدند و راه پیدا کردند ولی ما دریك راه بن بستی ایستاده ایم بسیار خوب آقا این شخص از کرمانشاه میتواند وکیل بشود ابداً برای او و دو راه متصور است یا اینکه خدای نکرده بیاید ازراه راست منحرف بشود بنده نخودم اجازه نمیدهم این حرف را در مجلس بزنم برای اینکه شایسته نیست یك نماینده بخواهد خدای نکرده ازراه راست منحرف شود البته این حرف رابنده نخواهم زد اماوقتی که تمکن مالی نداشت بری او مقدور نیست که وکیل مجلس بشود آقا ماهی چهار صد تومان. پانصد تومان باید کرایه خانه بدهد برای او چقدر دیگر میماند، پس نتیجه‌اش چه میشود، نتیجه‌اش این است که ما مجلس شورای ملی نداریم مجلس ثروتمندان داریم. این نقض قانون اساسی است این نقض غرض است، نقص قانون انتخابات است، قانون انتخابات را بالسویه برای تمام افراد مملکت باید باز کنیم هرکس دراین مملکت لیاقت وکیل شدن را دارد باید راهش را برایش باز کنیم تمکن شخصی تمول شخصی بنده نمیگویم بدچیزی است خدا کند همه داشته باشند ولی اگر یك نفر ایرانی شرافتمندانه خواست قبول نمایندگی کند وپول نداشته باشد نتواند اینکه صحیح نیست بنابراین کارپردازی که مسئول این قسمت است اداره محاسبات راکه ما معین کردیم مسئول است بیاید اینجا جواب من را بدهد که در دوره پانزدهم هر کس میخواهد وکیل بشود اگر پول نداشت میتواند وکیل بشود یا خیر ولازم نیست حقوق بدهند آقا یك اطاق برایشان تهیه بکنند یك نان و آبگوشتی هم بهشان بدهند بگویند آقا تو وکیل مجلس هستی ولی هیچ چیز بهتان نمیدهند ما نمیخواهیم اصلا یك قدم بر داریم که هزینه زندگی را پائین بیاوریم نمی‌آئید با من شور کنید اگر بنده اسمم دکتر میلسپو بود همه حرفم را تصدیق میکردند اما چون یك اردلان ضعیفی هستم هیچکس گوش نمیدهد والا همه اینها راه دارد راه این نیست که ما اینقدر از بانك ملی ایران اسکناس بیرون بدهیم وهزینه زندگی را اینقدر بالا ببریم چیت متری پنجهزاری را بمردم متری پنج تومان فروختیم ولی پول بانك را پس ندادیم بنده ازوزارت دارائی صورت خواستم چهار میلیارد و پانصد میلیون ریال دولت ببانك ملی مقروض است وقتی شما پول را پس دادید ببانك درهزینه زندگی یك تعدیلی حاصل میشود یك راهی برایش پیدا میشود، اینطور که نمیشود این است که عقیده بنده راجع بهمین یك قسمت بود که خواستم بعرض آقایان کارپردازان محترم برسانم که چه راه حلی برای این درنظر گرفته‌اند ودیگر عرضی ندارم.

مخبر کمیسیون حسابداری (آقای فداکار) - نظریه آقای اردلان کاملا صحیح است ولی خیلی متاسفم که راجع بحقوق آقایان نمایندگان اول دوره چیزی نفرمودند حالا هم هرکس باید قرض بکند کرده است وهرکس باید اسباب بفروشد فروخته است وهمینطور زندگی خودش را ازسرمایه خودش گذرانده است (کاظمی - این رابرای آیندگان گفتند) (دکتر رادمنش - این عطف بماسبق نمیشود) البته این فرمایش آقا صحیح است دردوره دیگر بامشاهده وضع زندگی که البته سخت است آقایان نمایندگان یك طرحی پیشنهاد بکنند که سطح زندگی پائین بیاید وآنوقت البته حقوق کافی است درهرصورت این چند روزه آخر دوره موقعیت ندارد واین مربوط بدوره آینده است.

نایب رئیس — پیشنهاد راجع بکفایت مذاکرات رسیده است (جمعی از نمایندگان - مخالفی نیست) آقایانیکه موافقند باورود در شور مواد قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده اول قرائت میشود.

ماده اول - برای مقرری وهزینه دوازده ماهه سال ۱۳۲۵ مجلس شورای ملی مبلغ بیست میلیون ودویست و هفتاد وهشتهزار و یکصد و چهل و هشت ریال (۲۰۲۷۸۱۴۸) مطابق فقرات ۱ تا ۱۰ پیوست اعتبار بکارپردازی مجلس داده میشود.

تبصره ۱ - بکارپردازی مجلس اجازه داده میشود کمك هزینه مربوط بمجلس شورای ملی و چاپخانه مجلس و اداره روزنامه رسمی کشور را (مادام که قانون کمك کارمندان دولت بقوت خود باقی است) تا آخر سال ۱۳۲۵ ازمحل درآمد عمومی کشور از وزارت دارائی دریافت دارد.

تبصرهٔ ۲ - تبصره دوم مادهٔ اول قانون بودجه سال ۱۳۲۴ مجلس مربوط بوظیفه وراث مرحوم کیخسرو شاهرخ وتبصرهٔ سوم ماده مزبور مربوطه ببقیه حقوق وکمك هزینه آقای حسن غفاری وتبصرهٔ چهارم مادهٔ مزبوره مربوط بوظیفه وراث مرحوم عباس نقیب لاهوتی کارمند سابق اداره تندنویسی مجلس مادام که نقض نشده بقوت خود باقی خواهند بود.

تبصرهٔ ۳ - بکارپردازی مجلس اجازه داده میشود از آغاز فروردین ۱۳۲۵ ماهیانه مبلغ دوهزار ریال بعنوان وظیفه درباره ورثه مرحوم محمدحسین دارائی کارمند اداره حسابداری کل مجلس بارعایت ماده ۴۹ قانون استخدام کشوری بپردازد.

تبصرهٔ ۴ - بکارپردازی مجلس اجازه داده میشود از آغاز فروردین ۱۳۲۵ ماهیانه مبلغ هفتصد وپنجاه ریال درباره بانو بتول عیال ودو فرزند سلیمان عمله که در حین انجام وظیفه فوت نموده است بعنوان وظیفه بپردازد.

نایب رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده باروش تنظیم این ماده مخالفم زیرا که ازیك اصل مسلمی ما در دورهٔ چهاردهم تخلف بسیاری کرده‌ایم تبصره مفهومش این است یك امری که اشکال دارد استنباطش ازمتن در واقع توضیح یك معنائی که درمتن هست داده شود اینجا یك مواد منظمی را که مواد قطعی است بعنوان تبصره می‌نویسیم درصورتیکه خیلی آسان است که ما آن ماده را اگر بخواهیم متعدد بکنیم بصورت الف وب وج بنویسیم. بنده راجع باین قسمت اشکال داشتم می‌خواستم عرض کنم که ممکن است اگر اشکال مالی ندارد از محل صرفه جوئی بودجه ۱۳۲۴ قرار بدهند چون راجع بصرفه جوئی ۱۳۲۵ اداره روزنامه البته دیگر صرفه جوئی ندارد بجهت اینکه ازششصد هزار تومان بودجه سال ۲۴ دویست وپنجاه هزار تومان صرفه جوئی کرده است وبی نظر است درتمام بودجه مملکت ودیگر گنجایش ندارد وادارات دیگر مجلس هم آنطور که بنده اطلاع دارم بمنتهی درجه صرفه جوئی کرده اند و برای سال ۲۵ این اضافه گمان نمیکنم بشود اگر بخواهید عملی بشود اینرا از محل صرفه جوئی ۲۴ قرار بدهید وبمابقی راهم معین بکنید در حدود پنجاه هزار تومان روزی هشت صفحه مرتب چاپ بشود این دورهٔ تاریخ پنجاه هزار تومان مبلغش را تصویب بکنید که اینکار بشود.

نایب رئیس - آقای مرآت.

مرآت اسفندیاری - عرض کنم ما صرفه جوئی داریم اما یك مقداری الان برای چاپ کتاب آقای دهخدا تصویب شده گمان میکنم این مبلغ برای چاپ کتاب آقای دهخدا دراین چند روز آخر سال خرج نمیشود هرچه از آن اضافه آمد اجازه میفرمایند که باین مصرف برسد وبالیش هم از ۲۵ بشود بنابر این بگذارید ازصرفه جوئی سال ۲۴ و ۲۵.

مخبر کمیسیون حسابداری — بنده هم موافقم که از صرفه جوئی سال ۲۴ و ۲۵ باشد.

نایب رئیس - بنابراین دیگر احتیاج برای ندارد چون کارپردازی ومخبر قبول کرده اندرای میگیریم بماده اول باینج تبصره (نقابت بنقل پیشنهادی کرده ام) آن مربوط بماده سوم است آقایانی که موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود.

ماده دوم - برای حقوق وهزینه دوازده ماهه سال ۱۳۲۵ چاپخانه مجلس مبلغ هشت میلیون و بیست و ششهزار ونهصد و سی و نه ریال مطابق فقرات ۱ و ۲ پیوست اعتبار بکارپردازی مجلس داده میشود.

تبصرهٔ ۱ — بکارپردازی مجلس اجازه داده میشود کمك هزینه کارگران فنی چاپخانه مجلس را (مادام که قانون کمك کارمندان دولت بقوت خود باقی است) تا آخر سال ۱۳۲۵ از محل درآمد چاپخانه مجلس بپردازد

نایب رئیس — آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی — بنده خیلی متاسفم که هر چه میآید دراینمجلس خرج میآید، این دو ساله‌ای که ما این جا هستیم انتظار داشتیم یك لایحه بیاید بگویند ما میخواهیم یکچاه نفت دربیاوریم یك معدن استخراج بکنیم یك سدی ببندیم ودر مملکت یکفلاحتی درست کنیم. یکچاه ارتزین بزنیم، همه اینها مخارج است که اینجا میآید برای اشخاصیکه آنها زحمت میکشند و برای ما میفرستند، خوب است یکقدری نظرمان را از مجلس و تهران دور ببریم و بیرون راهم تحت نظر قرار بدهیم حال آنها را بیندیشیم، همه اش میگوئیم برای خرج ورثه فلان اینقدر بدهید آقایان باشخاصی که کار میکنند وزحمت میکشند و گرسنه هستند بدهید همه اش نظر بمجلس وطهران نداشته باشید یکقدری هم به بیرون توجه داشته باشید، حتی بنده معتقدم بکارمندان فعلی که میخواهید رسمی شوید عرض میکنم که بنده موافقم با شما

نایب رئیس — این نظر کمیسیون محاسبات بوده است ودرمجلس سابقه دارد وچیزی نبوده است که اهمیت داشته باشد. آقای مرآت

مرآت اسفندیاری — این چیزی است که درتمام بودجه های مجلس سابقه دارد واین ترتیبی که نوشته شده برای پرداخت وجه بوراث این اشخاص گمان نمیکنم مانع قانونی داشته باشد وتفاوتی در اصل ندارد. آقای شریعت زاده هم موافقت بفرمایند البته بعد ممکن است درست بشود

نایب رئیس — آقای روحی نظری دارند؟ (روحی — موافقم) آقای دکتر زنگنه (دکتر زنگنه - موافقم) آقای دولت آبادی (دولت آبادی موافقم) پیشنهادی آقای امیر تیمور کرده اند

مرآت اسفندیاری — آقا یك اشتباهی در فقره اول صفحه ۸ شده وآن درسطر دو یك عدد ۲ زیادی است ولی درمیزان فرقی نکرده است بعرض رسید

طوسی — اجازه میفرمائید یك توضیح کوچکی دارم درتفصیل ماده یك دراداره دبیرخانه نوشته شده است ماشینیست قراردادی این قراردادی نیست رتبه یك است.

نایب رئیس — اصلاح میشود. پیشنهاد آقای امیر تیمور قرائت میشود.

پیشنهاد میشود از محل صرفه جوئی بودجه ۱۳۲۵ مجلس صورت مشروح مذاکرات ادوار اول ودوم و سوم وچهارم وپنجم طبع و نشر شود

نایب رئیس — آقای امیر تیمور.

امیر تیمور — بطوری که رفقای محترم اطلاع دارند طبع ونشر صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی ازدوره ششم مجلس که قانون مخصوصی گذشت باینطرف مرسوم و معمول شد وادوار قبل از ششم مجلس یعنی دوره اول ودوم وسوم وچهارم و پنجم طبع ونشر نشده ودر آرشیو مجلس موجود است چون این صورت مشروح مذاکرات درحقیقت تاریخ سیاسی مشروطیت ایران را تشکیل میدهد و تاریخ معنوی سیاسی این کشور است و وقتی که طبع و نشر نشد و نسخه واحد بود ممکن است بواسطه اتفاقات روزگار و مرور دهور از بین برود اماوقتی که طبع ونشر بشود همیشه دردسترس اعقاب ما واقع خواهد شد و تاریخ مشروطیت خواهد بود خرج علیحده هم پیشنهاد نشده بنده پیشنهاد کرده‌ام که اداره محترم کارپردازی موافقت کنند از محل صرفه جوئی سال ۱۳۲۵ مجلس اینموضوع طبع ونشر بشود. درخاتمه عرایضم اجازه میخواهم یك نکته را هم برای اینکه تضییع وقت نشود عرض کنم که حقیقة مستخدمین مجلس شورایملی چه مستخدمین جزء. چه مستخدمین دفتری درتمام دواریکه من ناظر و شاهد اعمال اینها بوده‌ام مظهر صداقت ووظیفه شناسی بوده اند (صحیح است) و واقعاً باید از اینروح وظیفه شناسی آنان تقدیر کرد (صحیح است) و خواست که اینروحرا نگاه بدارند که برای تمام مملکت سرمشق باشد (صحیح است)

مرآت اسفندیاری - بنده این پیشنهاد را قبول میکنم.

نایب رئیس - آقای هاشمی

هاشمی - عرض میکنم تمام اینها تهیه شده دوره اول هم که ازبین رفت باندازه ئیکه ممکن بوده است جمع آوری شده و الان موجود است برای طبع

که حالا بیچاره اید اما شما اصلا خبط کرده اید که آمده اید و کارمند دولت شده اید بروید کارهای دیگری بکنید آنها میگویند کار دیگر پیدا نمیشود ، بروید سد اهواز را ببینید می بینم راست میگویند ، بروید سد اهواز را ببینید کار پیدا میشود و یك میلیون نفوس کار پیدا میکنند سدهای دیگری هم هست که باید بسته شود و بنفع ملت و مملکت است اما اینها در مجلس نیست هر چه میآید اینجا خرج است و همه اش تصویب میشود و دلسوزی نمیشود برای یك مشت مردم بنده از این قضیه خیلی متأسف و متأثرم باید همه را در نظر بگیریم . وفقط کارمندان مجلس ودولت وتهران را در نظر نگیریم و همه جا را ببینیم آنوقت این خرجها را قبول کنیم بعدهم باید یك استفاده هائی برای مردم درست بکنید ، آنوقت خرج بکنید ولی هیچ استفاده ای درست نمیکنید . مصرف پول که تمام میشود محتاج بقرض میشویم . اگر مملکت را بحال خود بگذارند . اگر آنهائی که این معاهدات را کرده اند اگر بمعاهدات خودشان وفا نکنند این وضعی که پیش آمده بنده دیگر دنیا را قابل بقا نمی بینم با این بمب اتمی که اخیرا اختراع شده دنیا را بکلی خراب خواهد کرد .

دکتر اعتبار — بمب اتمی بیودجه مجلس چه مربوط است .

نایب رئیس - آقای فداکار

فداکار (مخبر) — عرض کنم که این ماده دو راجع بودجهٔ چاپخانه مجلس است و معادل زیادتر از آن که خرج پیشنهاد شده است عایدات دارد و بدبختانه در اینجا نه رودخانه ای داریم که بشود سدسازی کرد ونه معدنی در مجلس است که استخراج شود .

مرآت اسفندیاری - در فقرهٔ دو یك صفر زیادی چاپ شده ولی درمیزان فرقی نمیکند .

نایب رئیس - اصلاح میشود . رای میگیریم بماده دوم آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده سوم قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

مادهٔ سوم - برای حقوق وهزینهٔ دوازده ماههٔ سال ۱۳۲۵ ادارهٔ روزنامهٔ رسمی کشور شاهنشاهی ایران مبلغ سه میلیون و پانصد و سی و دو هزار و هشتصد وچهل وچهار ریال (۳۵۳۲۸۴۴) مطابق فقرات ۱ و ۲ پیوست اعتبار بکارپردازی مجلس داده میشود

نایب رئیس - آقای نقابت فرمایشی دارید؟ بفرمائید .

نقابت - بنده از زحماتی که آقای هاشمی رفیق عزیز ما بجهة حفظ انتظام وترتیب مجله رسمی تا حال تحمل کرده اند درسهم خودم تشکر میکنم ولی چون دوره تمام شده است عرض کنم باید یك ترتیبی برای این مجله رسمی مجلس شورای ملی داده شود تذکری داشتم که حضور آقایان عرض میکنم ، و پیشنهادهم داده ام . مندرجات مجله رسمی چند چیز است اول آگهیهای رسمی است که اعلانات نوبتی ثبت و آگهیهای مجله . آگهیهای دادگستری یا بعنوان حصر وراثت یا بعنوان احضار فلان متهم یا سواد یك حکم برای ابلاغ بمحکوم علیه همه اینها یك سلسله امور قضائی است واین معمول بود که در وزارت دادگستری یك مجله ای بود که احکام در آنجا جمع میشد و کسانیکه ذینفع بودند ومیخواستند اطلاع پیدا کنند موقعیت آن مجله را آبونه میشدند و یا ازو کلا . قضات یا کسانیکه علاقه داشتند میگرفتند. واستفاده میکردند وبهتر باین نتیجه ابلاغ میرسیدند ویك قسمت دیگر آگهی هائی بود که بجراید داده میشد زیرا در اصول محاکمات حقوق واصول محاکمات جزا اجازه داده شده است که اینجور آگهیهای رسمی را بروزنامها وروزنامه های رسمی یعنی حتما در مجله رسمی و دربعضی هم آزادند که بروزنامها بدهند (یکنفر از نمایندگان - یعنی درمجله باید باشد) بروزنامها هم آزادند میتوانند بهمه جراید بدهند باین جهت آنجا یك مجله ای بود مخصوص اینکار ووظیفه اش راهم انجام میکرد و با ۱۵ هزار تومان هم اداره میشد این روزنامه را میفرستادند برای اشخاص ذینفع بعد آنجا بسته شد و همه متمرکز شد در روزنامه رسمی حالا این روزنامه رسمی یك قسمت مذاکرات مجلس است یك قسمت آگهی ها است یك قسمت ابلاغات رسمی است بنده در این مدت هم دیده ام که آقایان غالبا شکایت دارند که چرا طبع مجله رسمی تأخیر میشود ومذاکرات امروز درظرف فردا نمیرسد و چند روز تأخیر میشود این برای آن است که مجموع آن آگهی ها باید جمع آوری شود وبدست بیاید وبرود زیر چاپ واینها اسباب تأخیر خواهد شد بنده معتقدم که قسمت راجع بمذاکرات مشروح مجلس که درحقیقت یك تفسیری است از قوانین درحال تصویب وبرای مطالعه اشخاص در امور حقوقی لازم است این قسمت را علیحده چاپ کنند و همان مجله مذاکرات مجلس خودش را ادامه بدهد وبآگهیها کاری نداشته باشد امروز اشخاصی که روزنامه نشر میکنند وضع آگهی ها را میدانند بنده خودم روزنامه انتشار نداده ام ولی یك حسابی کرده ام که اگر یك وقتی روزنامه دارم بشوم ، بنده حساب کردم . واقعا دیدم باساده ترین وضعی ماهی دوهزار تومان ضرر میکنند که اگر این روزنامه ۵۰۰ آبونه یا قرص داشته باشد که هیچکس هم حقوق آبونه را نخورد وهمه هم بدهند ودوهزار تا هم تك فروشی بشود بازهم ماهی دوهزار تومان ضرر میکند و بنابراین این اعلانات برای روزنامها یك کمکی است زیرا بمقداریکه در محاکمات حقوقی و جزائی مقرر است بآنها پول داده میشود این کمکی است برای جراید ومجلس احتیاجی ندارد که یك پولی بگیرد وسایر روزنامها هم نتوانند چاپ کنند حالا اجازه ای هم که آقای دکتر معظمی وآقای هاشمی میخواهند بنده دو مرتبه نمیتوانم اینجا حرف بزنم این چون بنده در مرتبه سوم آقای دکتر معظمی که علاقه مندند باین موضوع از نظر این است که یك روزی ایشان این پیشنهاد را کرده اند ماهم رای دادیم بنابراین سهم آقای دکتر معظمی ادا شده خیلی هم ممنون هستیم اما مجلس جای این کار نیست که بیاید یك اداره بازبکند ۳۵۰ هزار تومان بودجه داشته باشد بیاید تمام اعلانات را از اشخاص بگیرد وبروزنامه رسمی داده شود وفقط بیایند بگویند که ما تعادل دردخل وخرج خواهیم کرد آقای هاشمی هم خواهند گفت که ما خیلی زحمت کشیدیم تعادل دردخل وخرج کردیم این مجله بهتر است چاپش خاطرجمع تر است ، کاغذش بهتر است ، این جوابها را این جا خواهید داد ، همه اینها را قبول داریم ، خیلی هم متشکر هستیم . اما مجلس وچاپخانه مجلس برای این کار وضع نشده که بیاید کار را از دست اشخاص آزاد بگیرد از روزنامه ها بگیرد ، از چاپخانه ها بگیرد بدهد بیاید تمرکز بدهد بخودش وبیاید اینجا یك بودجه ای درست بکند ملاحظه بفرمائید در قسمت مربوط بروزنامه رسمی تفصیل ماده سوم چه خبر است ، عرض کنم که درقسمت حقوق اداره روز نامهٔ رسمی مدیر قرار دادی درسال ششهزار تومان ، دبیر قراردادی چهارهزار ودویست تومان ، حقوق ماشین نویس ۱۰۰۸ تومان ، اندیکاتورنویس ۲۲۰۸ تومان ، بازاندیکاتور نویس ۱۰۸۰ تومان ، اندیکاتورنویس ۷۶۸ تومان مدیر بایگانی ۲۲۰۸ تومان ، بایگان ۱۰۰۸ تومان بایگان و متصدی ارسال مراسلات ۱۵۳۶ تومان مصحح قرار دادی ۶۹۶۰ تومان . در سال جمعش بر ابر میشود با ۳۵۳۲۸۴۴ ریال یك همچو بودجهٔ سنگینی خرج مجلهٔ رسمی است همین صورت مذاکراتی که میدهند بدستتان آقا این را هم من عرض کردم فرض کنیم که از این سه میلیون و پانصد هزار ریال تمام برگردد برای شما یك چیزی هم سردخل بیاورد یك پانصد هزار ریال هم سردخل بیاورد پوش ازاین که نیست وقتی که باینجا رسیدیم تازه شما چه کرده اید کار مربوط بروزنامه ها وجراید و یکقسمت ازمجلهٔ دادگستری را گرفته اید برای خودتان ، خوب بگذارید اینکار را دیگران بکنند شما صورت مشروح مذاکراتتان را انجام بدهید درحالتیکه اگر خرجش را بگذارید یك مقداری هم کسر دارید این حرف را آندفعه هم زدیم فرمودند که حالا نباید تحویل بشود و بگوئید چه بکنند حالا ما گفتیم و بنده استدعا میکنم آقای هاشمی دراین خصوص توضیحی ندهند برای اینکه مدیر روزنامه هستند (مرآت اسفندیاری بنده توضیح میدهم) آقای دکتر معظمی پیشنهاد کردند و ما هم موافقت کردیم سهمشان ادا شد لطفا موافقت بفرمایند فقط آقای مرآت که این عرایض بنده مزاحم میشوند تشریف بیاورند جواب بدهند .

نایب رئیس - آقای دکتر معظمی

دکتر معظمی - در قسمت اول که جنابعالی از آقای هاشمی نمایندهٔ محترم اظهار تشکر فرمودید چون بنده هم در این قسمت شریکم زیرا از طرف هیئت رئیسه ناظر در کارهای روزنامه بودم ودیدم که کارهای روزنامه را با کمال درستی و صداقت اداره میکنند اعضائی هم که زیر دست ایشان کار میکنند درواقع سابقه دارند وخوب کار میکنند اما یك موضوعی که اسباب تعجب بنده شد این بود که یك وکیل میرزا دادگستری با این قسمت مخالفت کرد چرا برای اینکه اینمجله از روزیکه مجله سابق وزارت دادگستری منتقل شده است بقسمت مجلس در واقع کار محاکمات را تسریع کرده است غالب محاکمات و مردم شکایت و اشکالشان از این بود که یك اعلانات حصر وراثت و یا ابلاغات واخطارهای محاکماتی و امور قضائی دیگر در آرشیو ثبت اسناد دفن میشد و سالیان دراز میماند بطوریکه آقای هاشمی مطابق صورتیکه دارند وبعدا توضیح خواهند داد شاید چندین هزار اعلان همینطور مانده بود که مردم مبتلی بودند (پوررضا . همچو چیزی نیست) اجازه بفرمائید بنده عادتم این است بنده خودم را درمقابل ملت ایران میدانم وحرف میزنم (هاشمی - بایدراست گفت) سابقه هست و دفتر هم هست بنده خودم در اینکار هستم تمام اعلاناتیکه بوده ما اینجا چاپ کردیم معلوم است وبنابر این با یك کلمه که جنابعالی بفرمائید صحیح است یا صحیح نیست این از بین نمیرود (هاشمی - صحیح است سابقه آنهم هست) و اما راجع بقسمت آگهیها وجراید اصولا بنده پیشنهادی

که در مجلس شورایملی کردم ازروی هوی و هوس نبود آقای نقابت پیشنهاد بنده ابتکار هم نبود اقتباس بود از روی وضعیت ممالک متمدنه در هر مملکتی که شما ملاحظه بفرمائید یکروزنامه رسمی دارد یك روزنامهٔ رسمی دارد البته این روزنامه رسمی مفهومش این است که یك ورقهٔ رسمی که کنترلش در دست دولت باشد ومردم مطمئن باشند که در اعلانات آنها تبانی نخواهد شد و دست زده نخواهد شد باشد چون ملاحظه بفرمائید وقتی دولت بخواهد اموالش را بفروشد فرض بفرمائید خدای نکرده بایك مدیر روزنامه رفتند ساختند ویك اعلان جعلی ضمیمه پرونده کردند واما اینکه فرمودید این کار مجلس نیست بنده نمیخواهم عرض کنم که کار مجلس است آقای نقابت ما یك چاپخانهٔ داریم چاپخانهٔ ملی ما چاپخانهٔ مجلس است وهر چاپك چاپخانهٔ ملی دارند روزنامهٔ رسمی هم جزء آن است وهرجا را که ملاحظه بفرمائید چاپخانه ملی دارد روزنامهٔ رسمی در آنجا چاپ میشود بنابراین بچاپخانه ضمیمه است (صفوی - چاپخانهٔ مجلس چاپخانهٔ دولتی است) بنابراین شایسته است که روزنامه رسمی هم درهمانجا منتشر بشود اما یك موضوعی که فرمودید که ما کار آزاد را میگیریم اینجا حکایت کار آزاد نیست این کار مملکتست که ما انجام میدهیم وبرای حقوق وحمایت یکعده ای است که این کار انجام میشود منظور روزنامه این نبود که کار را از روزنامه ها بگیرند ما اینجا یك کار قانونی میکنیم قانون اساسی ما قانون مدنی ما نظامنامهٔ رسمی نظامنامه داخلی مجلس تمام قوانین ما اشاره میکنند بروزنامه رسمی شما یك قانونی وضع میکنید ولی این تمام نشده برای مردم لازم الاجرا باشد سه مرحله باید طی بکند یکی وضع مجلس شورای ملی است یکی توشیح ملوکانه است یکی هم درج در روز نامه رسمی است و در خود قانون هم میگوید کده روز پس از انتشار قابل الاجرا است واینکه فرمودید که در بودجه وزارت دادگستری ۱۵ هزار تومان بوده است در اینجا باید عرض کنم که بودجه وزارت دادگستری در این قسمت ۲۷۰ هزار تومان بوده و از این مبلغ هم هرسال کم می آوردند واما این ۳۰۰ هزار تومانی که بنظر جنابعالی خیلی زیاد رسید در واقع از یك دستی دولت میگیرد و از دست دیگر دولت میدهد مادر چاپخانه مجلس اوراق رامجانی چاپ نمیکنیم درمقابل پول بچاپخانه میدهیم (هاشمی - صحیح است سالی دویست هزار تومان پول چاپ آنرا میدهیم) از دولت میگیریم ومجدداً خواهیم داد بنده خواستم از جنابعالی هم خواهش کنم موافقت بفرمائید چون یك کارخیری است و بنده هم روی هوا هوس پیشنهاد نکردم وروی مصلحت کردم واین کارم بنفع مملکت است واین موضوع برای مملکت ما اهمیت دارد ولازم است (صحیح است)(جمعی از نمایندگان-مذاکرات کافی است)

نایب رئیس — آقای نقابت این قسمت که مرقوم فرمودید راجع بحذف این ماده بدواً نمیتوانیم بپیشنهاد رای بگیریم اگر موقع رای رای نداد مجلس منظور شما تأمین میشود .

صفوی — بنده پیشنهاد کردم آقا پیشنهاد بنده رابخوانید

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد آقای صفوی

اداره روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی موظف است صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی را جداگانه وآگهی ها را جداگانه چاپ ومنتشر نماید

هاشمی — همین کار را میکنیم

نایب رئیس — آقای صفوی

صفوی — همانطور که آقای نقابت توضیحاتی فرمودند راجع بنشر مجله رسمی وطبع آگهی ها واینها که البته بجای خودش صحیح است و آنهائی که اطلاع دارند میدانند آنطوریکه قبلا مجله رسمی طبع و نشر میشد بهتر بود وبیشتر مورد استفاده قرار میگرفت وحالا چون نظر آقایان هست سال گذشته مخصوصا نظر آقای دکتر معظمی رفیق محترم من پافشاری داشتند که مجله رسمی باین صورت در بیاید بنده البته برای تبعیت ازنظر ایشان دراین قسمت چیزی عرض نکردم ولی پیشنهادی که کردم این است که صورت مذاکرات مجلس همانطوری که گفته شد مورد استفادهٔ تمام طبقات است برای اینکه درموقع تصویب قوانین در مواد قانون در مجلس توضیحاتی داده میشود که درصورت مذاکرات مفصل نوشته میشود ومورد استفادهٔ دوائر دولتی حتی مدیرها و مدیر کل ها است که از آن استفاده میکنند واین یك کتابی است که دردسترس تمام مردم است ولی وقتیکه این صورت مذاکرات منضم شد با آگهی ها آگهی های انحصار وراثت و سایر چیز ها همانطوریکه فرمودند طبع اینها تمام در یك مجله از آن صورت خارج شد یعنی درهرشمارهٔ که آگهی ها زیاد بود اتفاقا مجلهٔ مذاکرات مجلس هم زیاد شد یك مجله خیلی بزرگی شد واز صورت کتاب کردن ودر کتابخانه در دسترس اشخاص گذاشتن خارج شد فرض بفرمائید فلان متهم که مفقودالاثر است واعلان کرده اند که باید درفلان تاریخ حاضر شود این هم درضمن مذاکرات مجلس است واز صورت کتاب شدن خارج است بنده پیشنهاد کردم مطابق سابق که همیشه صورت مذاکرات مجلس منظم و مرتب بود ومجلدات آن الان مورد استفاده مردم است ازوقتیکه روزنامه رسمی طبع شده است و آگهی هم ضمیمه شده است حتی یك شماره ۱۱۰ صفحه است چون آگهیها زیاد بوده یك شماره آگهی زیاد ویك شماره کم است حالا وارد آن قسمت نمیشوم که در روزنامه چاپ شود یا چه شود ولی یکصد و ده صفحه را جلد کردن این غیرمیسر است و در دسترس مردم آنطوریکه باید صورت مذاکرات مجلس شورای ملی گذاشته بشود نیست این بود که بنده پیشنهاد کردم آگهیها را جداگانه چاپ کنند ونمره وسر صفحه اش را علیحده بگذارند ومجله مذاکرات را هم جداگانه چاپ بکنند وصورت مذاکرات علیحده از صفحهٔ یك شروع شود که درآخر سال بتوانند جلد کنند

یکی از نمایندگان - خوب پیشنهادی است .

مرآت اسفندیاری — عیب ندارد .

مخبر — بنده هم قبول میکنم .

نایب رئیس - پیشنهادی هم از آقای لنکرانی رسیده است که با این تبصره یك ارتباطی دارد . خوانده میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

تبصره - ادارهٔ تندنویسی وادارهٔ روزنامه رسمی و چاپخانه مجلس شورای ملی با مسئولیت مشترك (لنکرانی - بامسئولیت مشترك) موظفند که بابکار انداختن تمام وسایلی که دراختیار دارند مذاکرات جلسه مجلس را بلافاصله بطبع رسانیده ومنتشر نمایند .

فداکار - موافقم .

مرآت اسفندیاری — مخالفی نیست عرض کردم .

نایب رئیس — قبول کردند ، رای میگیریم بمادهٔ سوم با این دو تبصرهٔ اصلاحیه آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) . تصویب شد ماده چهارم

(باین نهج قرائت شد)

ماده ٤ - اعتبارات منظورهٔ درمواد ۱ و ۲ و ۳ راجع باضافات وترفیعات و کمك اعاشه واضافه کاری وحقوق ایام مرخصی وغیره که در ضمن این بودجه منظور گردیده از آغاز فروردین ماه آخر سال ۱۳۲۵ قابل پرداخت میباشد

نایب رئیس - رای میگیریم بمادهٔ چهارم آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد ، ماده پنجم

(باین ترتیب خوانده شد) .

ماده پنجم - بکارپردازی مجلس اجازه داده میشود مبلغ هشت میلیون ریال درآمد پیش بینی شدهٔ چاپخانه مجلس وبالغ بهارستان ومبلغ سه میلیون و پانصد هزار ریال درآمد پیش بینی شدهٔ ادارهٔ روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی را درسال ۱۳۲۵ وصول و بخزانه داری کل ایصال دارد .

نایب رئیس - رای میگیریم به مادهٔ پنجم آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب نمایندگان برخاستند) تصویب شد - مادهٔ ششم :

(بمضمون ذیل خوانده شد)

ماده ششم - بوزارت دارائی اجازه داده میشود مبلغ یکمیلیون ریال برسم وام برای خرید کالا جهة چاپخانه مجلس بکارپردازی مجلس بپردازد ودرآخر سال ۱۳۲۵ مسترد دارد

نایب رئیس - رای میگیریم به ماده ششم آقایانیکه موافقند قیام فرمایند . (غالب آقایان قیام نمودند) تصویب شد . ماده هفتم :

(باین مضمون خوانده شد)

مادهٔ هفتم - بوزارت دارائی اجازه داده میشود که مبلغ سه میلیون ریال ازمحل درآمد عمومی کشور برای هزینه طبع یکساله ۱۳۲۵ فرهنگ آقای دهخدا بکارپردازی مجلس بپردازد واین اعتبار باتصویب هیئت رئیسه مجلس ازحیث حقوق متصدیان عمل و بهای کاغذ وهزینه طبع وغیره بمصرف خواهد رسید

نایب رئیس - آقای دکتر زنگنه

دکتر زنگنه - بنده موافقم

کامبخش - بنده پیشنهادی داده ام

نایب رئیس - پیشنهاد آقای کامبخش :

پیشنهاد مینمایم جملهٔ هیئت رئیسه مبدل به کارپردازان شود .

کامبخش - خیلی مختصر عرض میکنم ممکن است مجلس تشکیل نشود که هیئت رئیسه باشد

فداکار - بنده قبول کردم

نایب رئیس — برای اطلاع آقای کامبخش عرض میکنم که آقانونی که راجع بفرهنگ آقای دهخدا گذشت آقایان همه موافقت کردند بهیئت رئیسه مجلس اختیار دادند و برای اطلاعتان عرض میکنم که البته در ایام فترت در واقع از هیئت رئیسه اشخاصی معین میشوند که بودجه مجلس و کارپردازی هم که یك ادارهٔ از مجلس است تحت

نظر آنها باشد آقایان هم سابقه دارند که همیشه در آخر مجلس سه نفر از هیئت رئیسه از طرف مجلس انتخاب میشدند که در فترت در کار مجلس و در امور کارپردازی مجلس نظارت داشته باشند اگر موافقت بفرمائید مسترد بفرمائید که همان باشد.

کامبخش - مسترد کردم

نایب رئیس - آقای دکتر زنگنه آن ماده که پیشنهاد کرده بودید توضیح بفرمائید.

یکنفر از نمایندگان - قرائت شود.

دکتر زنگنه - پیشنهاد بنده این بود که خانه آقای دهخدا رادولت بقیمت عادله بخرد ویك دبستان بکند وفقط پولی بایشان بدهد حالا بنده توضیح میدهم که چرا این پیشنهاد را کردم عرض کنم که مجلس شورای ملی در سابق یك قانونی تصویب کرد و امروز هم تصویب میکند وتأیید میکند برای اینکه کتاب لغت آقای دهخدا چاپ بشود همانطور که آقای دشتی فرمودند کتاب لغت پایه واساس زبان فارسی است و یکی از نقص‌های بزرگی که امروز داریم ویك زبانی که افتخار ما باو است متأسفانه یك کتاب لغت صحیح از آن نداریم همهٔ ما افتخار داریم ایمان داریم که ایران همیشه زنده است وزنده خواهد بود (صحیح است) ولی توجه بعواملی که عوامل حیاتی مملکت است باید بکنیم ویکی از عوامل عمدهٔ حیات ملی ما زبان فارسی است (صحیح است) بیخود نبوده که فردوسی ادعا کرده است (که عجم زنده کردم از این پارسی) اگر آن روز فردوسی آنرا درست نکرده بود امروز با آن تحولات و حمله مغول و سایر بدبختی‌هائیکه بسرمان وارد آمده است اثری از ایران باقی نمیماند حالا هم در این گیر ودار واوضاع وکشاکش سیاسی بدبختانه با کمال خجلت باید بگوئیم دراین حیدری ونعمتی که داریم تنها چیزی که ثابت است ودر واقع حفظ ملت را میکند در واقع اینجور عوامل است (صحیح) آقای دهخدا بیش از سی سال بلکه چهل سال (مرآت اسفندیاری سی وپنجسال) از عمر خود را غیر از آن مدتی که صرف جهاد در راه آزادی کرده است جهاد درراه علم وادب وخط زبان فارسی کرده است ومشغول بوده است عمر جوانی وزندگانی خودش را صرف کرده است (هاشمی واقعاً زحمت کشیده اند) بنده خودم شاهدم حتی در دوره سابق مکرر بایشان پیشنهاد وزارت ومقامهای عالی شده همه اینها را پشت پا زده است ودر گوشهٔ اطاق نشسته است ومشغول کار است امروز بنده میخواهم یك مطلبی را راجع بآقای دهخدا عرض کنم که خجالت هم میکشم (دکتر اعتبار — با پیشنهاد شما همه موافقند) و آن این است که این مرد برای همین کار همیشه یك عده زیادی از دانشجویان را دور خودش جمع میکرد و حقوق میداد ونهار وشام میداد برای اینکه کار برای او بکنند وکمك بکنند بکار ایشان درنتیجه اینوضعیت ایشان بدهکارند. الان مبلغ دویست و بیست هزار تومان مقروض هستند ویکخانه دارند که برای اینخانه هم اجرائیه صادر شده است نسبت بیکی از طلبکاران که هفتاد هزار تومان میخواهد و امروز مزایده شده است ومشتری برایش پیدا نشده است بنا براین طلبکار با هفتاد هزار تومان خانه را خواهد برد واز طرف دیگر آقای دهخدا بهیچوجه حاضر نیست حتی با ایشان صحبت بکند که بتحقیق التالیف مطابق آنچه در طالون پیش بینی شده بایشان داده شود ایشان قبول نمیکنند (مرآت اسفندیاری — بلی قبول نکرده) اصلا بقدری ایشان علو طبع دارند که این را باز عرض میکنم بآقایان که از طرف انگلیسها یعنی از طرف علمای انگلیسی بایشان پیشنهاد شد که کتابشان را ببرند در انگلستان چاپ بکنند وحق التألیف بدهند ومخارج خودشان را هم بدهند قبول نکردند هر یو آمد اینجا و توسط ماسینیون بایشان پیشنهاد کرد که کتاب ایشان را ببرند در فرانسه تمام مخارجاتش را بدهند حق التالیف هم بدهند وکتابش را تحت نظر یکعده مستشرق بدون اینکه خودش شرکت بکند چاپ بکنند بار حاضر نشد این یك همچو مردی است (اردلان - احسنت) و امروز بنده عقیده ام اینست که مجلس شورای ملی با تصویب این پیشنهاد بعلمای انگلیس بعلمای فرانسه و بدنیا خواهد گفت که ما قدر علما دانشمندان ودانش خود را میدانیم (صحیح است - احسنت)

نایب رئیس - آقای دهخدا چند روز پیش ببنده تلفن کردند که بعرض مجلس و بعرض آقایان نمایندگان برسانم که ایشان هیچ انتظاری ندارند که از این فرهنگی که بنام ایشان است استفاده‌ای کرده باشند والبته آقایانیکه باخلاق وصفات این مرد محترم شریف آشنائی دارند میدانند که ایشان از جنبهٔ مادی بکلی دور هستند واین نظری که آقای دکتر زنگنه پیشنهاد کردند درواقع یك عمل بجائی است که مجلس از نقطهٔ نظر مسکن ایشان میکند که خانه ایشان بعد از ایشان یك محل فرهنگی باشد.

دولت آبادی — تبصره خوانده شود.

(تبصره مجدداً بشرح زیر خوانده خواهد شد.)

تبصره — دولت موظف است که خانهٔ آقای علی اکبر دهخدا را بقیمت عادله خریداری نموده ودبستانی در آنجا بنام دهخدا ایجاد کند.

نایب رئیس - آقای نقابت نظری دارید؟

نقابت - بنده اصولا با پیشنهادهای خلاف اصل موافق نیستم در تمام ادواری که در مجلس بوده ام صحبت و عملی بر خلاف اصول ومقررات نکرده ام عرض کنم حضورتان اولا یك وکیلی نمیتواند پیشنهاد خرج بکند بر خلاف نظامنامه است وصحیح نیست ثانیاً ما دولت را موظف میکنیم که خانه زید را بخرد هرقدر هم که آن زید مورد احترام ما باشد نباید ثالثی را مکلف بکنیم که خانه را می‌را بخرد این چه حرفی است بلکه نخواست بفروشد بلکه نخواست بخرد بلکه موافقت در قیمت نشد این پیشنهادات را در مجلس نباید کرد ما که از لحاظ احترام بآن پیشنهاد رای دادیم برای حق التالیف پیشنهاد بدهید که مجسمه این شخص را بریزیم بنده موافقم (نمایندگان - رای رای)

نایب رئیس - رای میگیریم با تبصرهٔ پیشنهادی آقای دکتر زنگنه آقایان موافقین قیام نمایند.

نبوی — پیشنهاد قابل رأی نیست.

یکنفر از نمایندگان - اعلام رای شد

(عده ای زیادی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد.

نبوی - تصویب نشد

نایب رئیس - آقای نبوی بنده از جنابعالی متوقع نبودم اینطور بفرمائید جنابعالی اگر نظری دارید ربط باین ندارد این پیشنهاد خرج نیست سابقه دارد در مجلس وقتی یك چیزی خلاف نظر نمایندهٔ شد نباید نظر هیئت رئیسه را اخلال بکنند.

لقابت - اخطار دارم

نایب رئیس — رای میگیریم بمجموع مادهٔ هفتم وتبصره آقایان موافقین قیام نمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

هاشمی - تبصره هم ضمن آن تصویب شد اگر اشکالی داشت حالا تصویب شد

لقابت — آقای رئیس بنده پیشنهاد تجزیه کردم.

مجدضیائی - آقای رئیس من پیشنهادی کرده بودم چرا پیشنهاد مرا نخواندید؟

نایب رئیس - پیشنهادی ندادید شما

مجدضیائی - چرا پیشنهادی دادم یکساعت است.

هاشمی - ببخشید زیر ورقه است.

مجدضیائی - ببخشید ندارد

هاشمی - اول رسیده است بدست آقای رئیس بعد رسیده است به بنده

(پیشنهاد آقای مجد ضیائی بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم عبارت «بابت یکساله ۱۳۲۵ حذف» واصلاح شود «برای هزینه طبع فرهنگ دهخدا»

یکنفر از نمایندگان - آقا باین قسمت رای گرفته شد

نایب رئیس — آقای مجد ضیائی معذرت میخواهم چون بنده ندیده بودم موقعش باید تذکر بدهید اخطار نظامنامهٔ برای این است که برئیس مجلس تذکر بدهید متأسفانه اغلب اخطار نظامنامه‌ای درغیر موقع میشود وازش سوء استفاده می‌شود برای صحبت کردن بنده که اینجا نشسته‌ام آقایان باید مواظب باشند اگر چیزی را اشتباه کرده‌ام تذکر بدهید من هم قبول میکنم (اردلان - شما اشتباه نمیکنید)

هاشمی - منظور آقای مجدضیائی تأمین است

نایب رئیس - پیشنهاد آقای نقابت قرائت می شود.

پیشنهاد میکنم مواد لایحه تجزیه شود وبرای هر ماده علیحده باورقه رای گرفته شود

نایب رئیس - اجازه بفرمائید جواب ایشان را عرض کنم عرض کنم این پیشنهاد بر خلاف نظامنامه است وبر خلاف سابقه است ودر آئین نامه هم ذکر شده است که بمواد باقیام وقعود رای گرفته شود وبعد در اصل لایحه با ورقه در لایحه اینکه چنبه مالی دارد بنابر این ما بمواد یکی یکی رای گرفتیم دیگر موردی ندارد مجدداً باورقهٔ رای بگیریم

نقابت - آقای رئیس شما که ماشاءالله...

نایب رئیس - آقا شما بر خلاف آئین نامه پیشنهاد میکنید بنده باید تذکر بدهم

لقابت - جنابعالی هم بر خلاف آئین نامه قبل از توضیح بنده جواب میدهید

نایب رئیس - بفرمائید

لقابت - پیشنهادیکه بنده داده‌ام. آقای مجد ضیائی آن نظامنامه را مرحمت بفرمائید (آئین نامه را از آقای مجد ضیائی گرفتند) ماده ۹۹ آئین نامه میگوید: «در مسائل و موادیکه مشتمل برفقرات مختلفه است، (دکتر اعتبار - اینفقرات مختلفه نیست مواد بودجه مجلس است) اگر تجزیه آن و اواز طرف یکنفر خواسته شود باید آن ماده یا مسئله تقسیم

شده درجزو بجزو رای گرفته شود ولی پس از آنکه درجزو آخر رای گرفته شد مجدداً باید درمجموع قسمتهائیکه قبول شده است رای گرفته شود» بنده که نگفتم در لایحه خرجی که لایحه بودجه است اصولا با ورقه رای گرفته میشود منتهی رویه این است که در هر یك از مواد یك ودووسه وچهار باقیام و قعود رای بگیرند و در آخر بکلیه لایحه با ورقه رای بگیرند من جمله در ماده ٤ که یك تبصره‌ای آقای دکتر بر خلاف قانون مدنی اضافه کردند ورای هم مشکوك درآمد، در ماده هفت این با تبصره با قیام و قعود رای گرفته شد حالا هم دارد در مواد رای گرفته میشود بنده هم تقاضای تجزیه‌ام نسبت بماده هفت و تبصره است نه برای جزئیات وبرای هر ماده باورقه، خیر نسبت بآن مادهٔ میگذارم کنار. نسبت به شش مادهٔ اول باورقه رای بگیریم ونسبت بماده ۷ جداگانه

نایب رئیس - خواهش میکنم که آقایان توجه بفرمایند چون آقای نقابت خودشان را خیلی لزیك ومنطقی میدانند جواب عرض کنم اینجا مجلس است اینجا دادگاه نیست که ازمو کل دفاع بفرمائید پیشنهاد جنابعالی چیست؟ شما وقتی پیشنهاد دادید که لایحه جزء بجزء رای گرفته شود. اگر شما این نظر را داشتید باید درماده ۷ تجزیه را پیشنهاد میکردید بنا براین ایراد جنابعالی وارد نیست معهذا برای اینکه فکر جنابعالی تامین بشود ورفع شبهه از جنابعالی بشود در همان ماده ۷ بتجزیه رای میگیریم برای اینکه بدانید غرضی در بین نیست نه آقای دکتر زنگنه منظوری داشتند ونه بنده این یك امر فرهنگی بود مربوط بهمه ملت است نه فقط مربوط بهیئت رئیسه یا اشخاص (نقابت - شما املاك مدنی هستید نباید راضی شوید برخلاف قانون مدنی عمل شود) اول اجازه بفرمائید بماده هفتم باورقه رای بگیریم. آقای نقابت باورقه رای بگیریم یا باقیام و قعود

نقابت - با ورقه

هاشمی - اول بشش ماده رای بگیرید

فداکار - اول بآن شش ماده با ورقه رای بگیرید

نایب رئیس - آن شش ماده تصویب شده است ایشان در یك ماده پیشنهاد دادند وپیشنهادشان مربوط بیك ماده است ماده ۷ قرائت میشود:

(مجدداً بشرح زیر خوانده شد)

ماده هفتم - بوزارت دارائی اجازه داده میشود که مبلغ سه میلیون ریال از محل درآمد عمومی کشور برای هزینهٔ طبع یکساله ۱۳۲۵ فرهنگ آقای دهخدا بکارپردازی مجلس بپردازد واین اعتبار با تصویب هیئت رئیسهٔ مجلس از حیث حقوق متصدیان عمل وبهای کاغذ وهزینهٔ طبع وغیره بمصرف خواهد رسید.

نایب رئیس — بدواً رای میگیریم باصل ماده ۷ آقایانیکه موافقند ورقه سفید میدهند عدهٔ حاضر در مجلس ۸۱ نفر (اخذ رای بعمل آمد ۷۶ ورقهٔ سفید ویك ورقهٔ کبود شمارده شد)

اسامی موافقین - آقایان: هاشمی، دکتر کیان، دکتر مجتهدی، طوسی، فداکار، شریعت زاده، خلعت بری، دکتر کشاورز، یمین اسفندیاری، روحی، کاظمی، کامبخش، دکتر رادمنش، تولیت، خلیل دشتی، گله‌داری، سلطانی، مرآت اسفندیاری، امیرتیمور، تجدد، مجد، ذوالقدر، رفیعی، عزت‌الله بیات، مؤیدثابتی، مؤیدقوامی، رحیمیان، آشتیانی، نجومی، نبادیان، فرود، بختیاری، محیط، حیدرعلی امامی، دولت آبادی، پوررضا، دهستانی، گرگانی، شجاع، حشمتی، ذکائی، جلیلی، گیو، گنابادی - منصف - خاکباز، فولادوند، علی‌دشتی، مظفرزاده، دکتر معاون، صادقی، معظمی، لنکرانی، فتوحی — دکتر زنگنه، مجدضیائی، عدل، محمدعلی اعتماد، نبوی، صدریه، نقابت، تربتی، اسکندری، حکمت، صدرقاضی، دکتر فلسفی، امینی، دکتر اعتبار، محمدتقی اسعد، محمدعلی امام‌جمعه، اردلان، ملك مدنی، فرمند، فرهودی، ثقة‌الاسلامی — سرتیپ زاده.

مخالف - آقای ساسان

نایب رئیس - رای میگیریم بتبصره، دونفره دوتذکر هم داده‌اند که واردهم هست، یکی ازطرف آقای فرهودی ودیگری ازطرف آقای صادقی،

بعضی از نمایندگان — بخوانید آنها را

نایب رئیس - پیشنهاد میکنند جملهٔ (درصورت تمایل آقای دهخدا) اضافه شود.

نقابت - اعلام رای شده است وسط رای نمیشود پیشنهادی قرائت کرد.

نایب رئیس — رای میگیریم باین تبصره.

بعضی از نمایندگان - تبصره را بخوانید.

نایب رئیس — تبصره قرائت میشود.

(مجدداً بشرح ذیل قرائت شد)

دولت مکلف است خانه آقای علی اکبر دهخدا را درصورت تمایل آقای دهخدا بفروش بقیمت عادله خریداری نموده ودبستانی در آنجا بنام دهخدا ایجاد کند.

شریعت‌زاده - بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم.

دکتر اعتبار - اعلام رای فرمودید.

نایب رئیس - بفرمائید آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم واز آقایان استدعا میکنم توجه بفرمائید ببینید اگر صحیح است موافقت بفرمائید البته تا دقت نکنید توجه بمفهوم مطالبی که گفته میشود نخواهید کرد. عرض کنم بنده اینطور تشخیص دادم که درمادهٔ ۷ درموقع اخذ رای یکمرتبه باقیام و قعود بماده رای گرفته شد ودفعهٔ دیگر نسبت بماده با تبصره، بنابر این عمل تجزیه بدین وسیله انجام شده است دیگر موردی ندارد.

صفوی - کی به تبصره رای گرفته شد؟ (همه نمایندگان)

شریعت‌زاده - بنده استدعا کردم گوش بدهید اگر صحیح است موافقت کنید اینکه معنی ندارد شما با ابراز این تظاهرات سلب آزادی و جلوگیری از اظهار عقیدهٔ اشخاص بکنید این یکی، دوم اینکه مطابق عمل مجلس رای باورقه یك مرتبه گرفته میشود نسبت بمجموع وسوابق مجلس هم نشان میدهد که یك مرتبه نسبت بماده رای گرفته میشده و بعد نسبت بتبصره بنده نمی‌فهمم دراین دوره تخلفات از اصول بسیار شده است امروز که مجلس شورای ملی نشان میدهد ونسبت بیکی ازفرزندان شایستهٔ این مملکت وظیفه‌اش را انجام میدهد وتشویق میکند آن هم نسبت بزبان که یکی از عناصر وحدت ملی است چرا این حرف را میزنید.

اردلان - احسنت

نایب رئیس - عرض کنم اخطار جنابعالی در مورد اینکه تجزیه باید بشود بنده اول عرض کردم که وارد بود ولی برای خاطر اینکه یك کلمه‌ای دوست محترم آقای نبوی فرمودند که تصویب نشد وبنده انتظار نداشتم وقتیکه درمجلس یك همچو صحبتی میشود که تصویب نشد مثل این است که من که اینجا نشسته‌ام نظر خاصی دارم گرچه من اینجا اگر نظر خاصی هم داشته باشم خوشبختانه نظر من نسبت به بفرهنگ است ونسبت بیك شخصی است که مورد قبول وموافقت همه آقایان است (صحیح است) بنابراین بنده اینطور عرض کردم که دومرتبه رای گرفته شود وتقاضا کردم تجزیه را، که نسبت بهر دو قسمت باورقه دو رای بگیرند وآقایان بدانند که بنده نظری ندارم.

بعضی از نمایندگان - رای بگیرید

نبوی - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - بفرمائید.

نبوی - اگر حرف بنده مفهم یك سوء تفاهمی شده بود معذرت میخواهم بنده نظرم این نبود که هیئت رئیسه عمداً عدهٔ را برخلاف شماره کرده اند، هیچوقت از هیئت رئیسه چنین چیزی دیده نشده است، سوء تفاهم شده است، برخلاف بنده در آن موقع عمداً شمردم وبنظرم آمد که درموقع اعلام رای عده بقدر کافی قیام نکرد، شاید اشتباه از طرف بنده بود ونه از طرف مقام ریاست، ولی در اصل موضوع بنده موافقم که آقای دهخدا ازمفاخر ملی ما هستند وملت ایران موظف است از ایشان تشویق وتقدیر بکند قدر ومنزلت ایشان درنزد همهٔ نمایندگان و همه ملت مشهوداست، ایشان بزرگترین خدمت را کرده اند بفرهنگ مملکت که اساس و مبنای ملیت واستقلال این مملکت است اما این ملازمه ندارد که ما یك عمل بینی برخلاف قانون بکنیم ویکی دیگر از خلافکاریهای ما این است که قطع نظر از اینکه وکیل حق پیشنهاد خرج ندارد نمایندهٔ دولت هم نیست که آنرا قبول بکند این کار مخالف قانون مدنی است. این اهانت است بایشان که چنین کاری بکنند ملحق نداشتیم زندگانی خصوصی ایشان را فاش بکنیم اغلب از افراد این مملکت درسختی زندگی میکنند این کار خوب نیست که ما اینجا بگوئیم که آقا این مرد گرسنه است وباسختی زندگی میکند. افتخار ما این است که این مرد یك نفر مرد شریفی است که از حق التالیف ترجمه و از حق التالیف صرف نظر کرده است. این مرد مرد شریفی است که با فقر و تنگدستی این زحمت را کشیده است برای استفادهٔ دیگران و در سایر مواقع هم بایشان خواستند با پولهای گزاف کمکها بکنند قبول نکرده است ما چطور راضی میشویم بحیثیت این شخص اهانتی بشود فروش خانه امری است که با تراضی طرفین باید انجام بگیرد از کجا معلوم است که این شخص محترم حاضر بشود خانه‌اش را بفروشد از کجا خریدار گرانتر وبهتر از دولت پیدا نشود شما در آن جا مرقوم فرمودید که قیمت عادله بلکه یك نفر حاضر شد از نظر رعایت ایشان وبر روی این مفاخر که زیادتر از قیمت عادلانه خرید. چرا جلوگیری می کنید خلاصه این کار هم مخالف قانون مدنی است وهم مخالف آئین نامهٔ داخلی مجلس است

لقابت - چرا اینقدر صحبت میشود نباید پس از اعلام رای این همه صحبت بشود

نایب رئیس - رای میگیریم باین تبصره با

افزایش این جمله (در صورت تمایل آقای دهخدا) آقایانی که موافقند ورقه سفید بدهند - عدهٔ حاضر در مجلس ۸۱ نفر است

(اخذ آراء بعمل آمد شصت ورقه سفید شماره شد)

اسامی رای دهندگان - آقایان: پروین گنابادی - فرهودی - صمصام - دکتر اعتبار — ملك مدنی - افخمی - امینی - سرتیپ زاده - فرهمند - سلطانی - اسکندری - مخبر فرهمند - خلیل دشتی - مؤیدقوامی - عباد تربتی - علی دشتی - عبدالله معظمی - گله‌داری - اسعد - طوسی - مؤیدثابتی - رضا حکمت - امام‌جمعه - رفیعی - کاظمی - محیط - آشتیانی - مرآت اسفندیاری - جلیلی - بیات - حیدرعلی امامی - دولت آبادی - پوررضا - رحیمیان - قبادیان - دکتر رادمنش - اردلان - خلعت بری - دکتر کشاورز - کام بخش - لنکرانی - مظفرزاده - یمین اسفندیاری - ثقة الاسلامی - هاشمی - ساسان - دکتر کیان — تولیت - شریعت زاده - دکتر فلسفی - فداکار - محمدعلی اعتماد - دکتر زنگنه - صدر قاضی - دکتر معاون - عدل - شجاع - منصف - دکتر مجتهدی - محمد علی مجد

نایب رئیس - با شصت رای تصویب شد.

حالا رای میگیریم به مجموع این قانون که مشتمل بر ۷ ماده است آقایانی که موافقند ورقه سفید بدهند

عده حاضر در مجلس ۷۸ نفر است

دکتر رادمنش - پیشنهاد بنده را بخوانید

نایب رئیس - بعد از اعلام رای

فولادوند - ممکن است بعد از ظهر جلسه را معین بفرمائید برای لایحه کارمندان پیمانی

نایب رئیس - بعد از اعلام رای

(اخذ آراء بعمل آمد هفتاد و چهار ورقه سفید شماره شد)

اسامی رای دهندگان - آقایان: ملك مدنی - محمدعلی مجد - پوررضا - دولت آبادی - قبادیان - امیرتیمور - اردلان - تولیت - دکتر کشاورز - رحمان قلی خلعت بری - دکتر کیان - ذوالقدر - محمدعلی اعتماد - مهدی عدل - ساسان - رحیمیان - جلیلی - کام بخش - اسعد - ثابت - اسکندری - طوسی - دکتر رادمنش - محمدعلی امام جمعه - مظفرزاده - دهستانی - محمد گرگانی - حیدرعلی امامی - هاشمی - فرهودی - ارباب گیو - لنکرانی - فداکار — شریعت زاده - دکتر معاون - مجدضیائی - دکتر عبدالله معظمی - نوی - صادقی - دکتر اعتبار - دکتر مجتهدی - دشتی - منصف - یمین اسفندیاری - تربتی - صدریه - عزت‌الله بیات - حبیب‌الله محیط - موئد ثابتی - رفیعی - گله‌داری - شجاع - حشمتی - مؤیدقوامی - کاظمی - مخبر فرهمند - فولادوند - دکتر فلسفی - امینی - سرتیپ زاده - پروین گنابادی - سلطانی - حکمت - ذکائی - صدر قاضی - افخمی - دکتر زنگنه - ثقة الاسلامی - مرآت اسفندیاری - فرود - صمصام بختیاری - فتوحی - خلیل دشتی - فرهمند.

نایب رئیس - با ۷۴ رای تصویب شد.

سه فقره پیشنهاد از طرف آقایان دکتر رادمنش و دکتر کشاورز و دولت آبادی رسیده است که لایحه کارمندان پیمانی مطرح شود و یکی هم از آقای دکتر معظمی راجع به لایحه ساختمان پنج هزار خانه ولی آقای وزیر دارائی نیستند درمجلس اطلاع داده‌شد که بیایند ودرجلسه حاضر بشوند از قرار معلوم درمجلس حاضر نیستند (بعضی از نمایندگان لایحهٔ کارمندان قراردادی را مطرح بفرمائید) اگر بخواهیم لایحهٔ کارمندان قرار دادی را هم مطرح کنیم باید وزیردارائی حضور داشته باشد. (هاشمی - مرخصی مارا قرائت کنیم) عدهٔ برای رای کافی نیست موافقت بفرمائید جلسه‌راختم کنیم

۳م تعیین موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه

دکتر کشاورز - بنده باختم جلسه مخالفم.

نایب رئیس - بفرمائید.

دکتر کشاورز - برای اینکه آقایان ازیك طرف میگویند چرا جلسات تشکیل نمیشود وکار نمیکنند واز طرف دیگر باین ترتیب کار میکنند و باین زودی ختم جلسه را پیشنهاد میکنند و مخصوصاً بنده ازاین لحاظ مخالفم که چندجلسه است راجع بعیدی مستخدمین جزعصحبت کردم آقایان میدانند که مطابق قانون کسی اجازه ندارد پیشنهاد خرج کند، ما خودمان نمیتوانیم تصمیمی راجع بعیدی مستخدمین جزعبگیریم خواهش میکنم دومرتبه باتلفن بآقای بیات بفرمائید تشریف بیاورند ببینیم راجع بعیدی مستخدمین جزعچه کرده‌اند این بدبختها درتمام سال زحمت کشیده‌اند و امروز دوز مرا توی یك وزارتخانه گرفتند و گفتند که ما چندین سال این عیدی‌را میگرفتیم وسالی یك جفت کفش برای بچه‌هایمان میخریدیم وشب‌عید یك‌سبزی پلو با ماهی میخوردیم بهمین عبارت وحالا نداریم بخریم.

امینی — ماحرفی‌نداریم.

نایب رئیس - توجه بفرمائید. قبلا هم آقای دکتر کشاورز یك یادداشتی بینده نوشتند که بآقای وزیر دارائی اطلاع بدهم درجلسه حاضر شوند متأسفانه ایشان ازمجلس خارج شده بودند و بوزارت دارائی رفتند. خواهش میکنم که موافقت بفرمائید اینموضوع باشد برای جلسه آتیه وبآقای وزیر دارائی هم اطلاع میدهم که تشریف بیاورند برای روزشنبه اول‌وقت. جلسه آینده شنبه هیجدهم اسفند ماه سه‌ساعت قبل‌از ظهر. دستورهم لایحه پیمانیها.

(مجلس یکساعت وسه‌ربع بعداز ظهرختم‌شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی
ملك مدنی

قانون بودجه سال یکهزار وسیصدوبیست و پنج مجلس شورای ملی

مادهٔ اول — برای مقرری وهزینهٔ دوازده‌ماهه سال ۱۳۲۵ مجلس‌شورای ملی مبلغ بیست میلیون و دویست‌و هفتادوهشت هزارو یکصدو چهل و هشت ریال(۲۰۲۷۸۱۴۸) مطابق فقرات (۱) تا (۵) پیوست اعتبار بکارپردازی مجلس داده‌میشود.

تبصرهٔ ۱-بکارپردازی مجلس اجاز داده میشود کمك هزینهٔ مربوط بمجلس شورای ملی و چاپخانه مجلس وادارهٔ روزنامه رسمی کشوررا(مادام که‌قانون کمك کارمندان دولت‌بقوت خود باقی است)تاآخر سال ۱۳۲۵ از محل‌در آمدعمومی کشور ازوزارت دارائی دریافت دارد.

تبصرهٔ ۲ — تبصره دوم ماده اول قانون بودجه سال ۱۳۲۴ مجلس مربوط بوظیفه وراث مرحوم کیخسرو شاهرخ و تبصره سوم ماده مزبوره مربوط به‌بقیه حقوق‌و کمك هزینه آقای حسن‌غفاری و تبصره چهارم ماده‌مزبوره مربوط بوظیفه وراث مرحوم‌عباس نقیب لاهوتی کارمند سابق اداره تندنویسی مجلس مادام که نقض نشده بقوت خودباقی‌خواهندبود.

تبصرهٔ ۳- بکارپردازی مجلس اجازه داده میشود از آغاز فروردین ۱۳۲۵ ماهیانه مبلغ دوهزار ریال بعنوان وظیفه درباره ورثه مرحوم محمدحسین دارائی کارمند اداره‌حسابداری کل‌مجلس بارعایت ماده ۴۹ قانون‌استخدام کشوری بپردازد.

تبصرهٔ ۴- بکارپردازی مجلس‌اجازه داده میشود از آغاز فروردین ۱۳۲۵ ماهیانه مبلغ هفتصد و پنجاه ریال درباره بانوبتول میال ودو فرزند سلیمان عمله که درحین انجام وظیفه فوت نموده‌است بعنوان وظیفه بپردازد.

تبصره ۵-از محل صرفه جوئی بودجه ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ مجلس کار پردازی مجلس مکلف است صورت مشروح مذاکرات ادوار اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم و قسمتی از دوره ششم مجلس راطبع و نشر نماید

ماده دوم - برای‌حقوق و هزینه دوازده ماهه سال ۱۳۲۵ چاپخانه مجلس مبلغ هشت‌میلیون‌وبیست وشش‌هزارونهصدوسی‌ونه ریال مطابق فقرات ۱و۲ پیوست اعتباربکارپردازی‌مجلس داده میشود.

تبصره۱ -بکارپردازی مجلس اجازه‌داده میشود کمك‌هزینه کارگران فنی‌چاپخانه مجلس را(مادام که قانون کمك کارمندان دولت بقوت خودباقی است) تاآخر سال۱۳۲۵ ازمحل‌در آمد چاپخانه مجلس بپردازد.

مادهٔ‌سوم -برای‌حقوق وهزینه دوازده‌ماهه سال ۱۳۲۵ ادارهٔ روزنامهٔ رسمی کشور شاهنشاهی ایران مبلغ سه‌میلیون وپانصدوسی ودوهزاروهشتصد وچهل وچهارریال(۳۵۳۲۸۴۴) مطابق‌فقرات ۱و۲ پیوست اعتباربکارپردازی‌مجلس داده میشود.

تبصره۱ - اداره‌روزنامه رسمی کشورشاهنشاهی مکلف‌است صورت مشروح مذاکرات‌مجلس‌شورای ملی را جداگانه‌و آگهی های‌مجله را جداگانه‌چاپ ومنتشر نماید

تبصره ۲ - اداره تند نویسی و اداره روز نامه رسمی و چاپخانه مجلس با مسئولیت مشترك موظفند که‌با بکار انداختن تمام وسائلی که در اختیار دارند مذاکرات‌هرجلسه‌مجلس رابلا فاصله به طبع‌رسانیده و منتشر سازند.

مادهٔ چهارم- اعتبارات منظوره‌درمواد ۱و۲و۳ راجع باضافات وترفیعات و کمك اعاشه واضافه کاری وحقوق ایام مرخصی وغیره که در ضمن این بودجه منظورگردیده ازآغاز فروردین تاآخرسال ۱۳۲۵ قابل‌پرداخت میباشد.

مادهٔ پنجم- بکارپردازی مجلس‌اجازه‌داده‌میشود مبلغ‌هشت میلیون ریال‌درآمد پیش‌بینی‌شده چاپخانه مجلس وباغ بهارستان ومبلغ سه‌میلیون وپانصد هزار ریال درآمد پیش بینی شدهٔ ادارهٔ روزنامهٔ رسمی کشور شاهنشاهی رادرسال ۱۳۲۵ وصول و بخزانه داری کل‌ایصال‌دارد.

مادهٔ ششم- بوزارت دارائی اجازه داده میشود مبلغ یکمیلیون‌ریال برسم وام‌برای خرید کالا جهة چاپخانه مجلس بکارپردازی‌مجلس‌بپردازدودر آخرسال ۱۳۲۵ مستردارد.

مادهٔ هفتم- بوزارت دارائی اجازه داده میشود مبلغ سه‌میلیون‌ریال ازمحل‌درآمدعمومی کشور برای هزینه‌طبع‌یکساله ۱۳۲۵ فرهنگ آقای دهخدا بکارپردازی مجلس بپردازدواین اعتبار باتصویب‌هیئت‌رئیسه‌مجلس ازحیث حقوق‌متصدیان‌عمل‌وبهای کاغذوهزینه طبع‌و غیره‌مصرف خواهد رسید.

تبصره-دولت‌موظف‌است‌خانه آقای‌علی‌اکبردهخدا رادرصورت تمایل آقای دهخدا بفروش بقیمت عادله خریداری‌نموده‌ودبستانی‌در آنجابنام دهخدا ایجاد کند.

این قانون که‌مشتمل برهفت‌ماده وصورت‌پیوست است‌درجلسه شانزدهم اسفند ماه یکهزارسیصدوبیست وچهار بتصویب مجلس‌شورای‌ملی رسیده‌است.

رئیس مجلس‌شورای‌ملی
سیدمحمدصادق طباطبائی

تفصیل ماده اول

فقره (۱)

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
مقرری ریاست محترم و آقایان نمایندگان مجلس	۱۲۶		۷۷۹۷۰۰۰
مبلغ کل			۷۷۹۷۰۰۰

فقرهٔ (۲)

قانون گزاری

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
معاون اداری ریاست مجلس	۱	۹ — ۵۸۸۰۰	
بازرس ویژه	۱	۸ — ۴۳۸۰۰	

اداره دفتر

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۸	۴۹۰۵۰
کارمند	۱	۵	۲۵۲۶۰
کارمند	۲	۱	۱۵۳۶۰

اداره دبیرخانه

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۸۸۰۰
معاون	۱	۹	۵۸۸۰۰
کارمند	۱	۸	۴۹۰۵۰
کارمند	۱	۷	۴۰۳۸۰
کارمند	۳	۳	۴۱۲۸۰
کارمند	۶	۲	۶۵۵۲۰
کارمند	۱	۱	۷۶۸۰
ماشینیست (۱)	۱	۱	۱۴۴۰۰

اداره بایگانی جاری

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۲۲۰۰
معاون	۱	۸	۴۳۸۰۰
کارمند	۲	۳	۲۸۸۰۰
کارمند	۳	۲	۲۴۲۴۰

اداره بایگانی راکد

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۸	۴۹۰۵۰
معاون	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند	۱	۲	۱۱۷۶۰

۱-حقوق‌درحدودپایه‌یك‌پرداخت میشود

اداره تندنویسی و تحریر صورتمجلس

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۲۲۰۰
معاون	۱	۸	۴۹۰۵۰
رئیس دایره تندنویسی	۱	۷	۴۰۳۸۰
رئیس دایره پاکنویس			
صورتمجلس	۱	۸	۴۹۰۵۰
مقطع وپاکنویس کننده صورتمجلس	۱	۶	۳۱۹۲۰
مدیر دایرهٔ تصحیح	۱	۸	۴۳۸۰۰
کارمند تندنویسی‌وپاکنویس صورت مشروح مجلس	۲	۳	۶۴۹۶۰
مصحح و تند نویس و پاکنویس صورت‌مشروح مجلس	۳	۲	۳۱۹۲۰
تند نویس و پاکنویس صورت‌مشروح مجلس	۴	۱	۳۳۱۷۰
تند نویس و پاکنویس صورت مشروح مجلس (قراردادی)	۹	-	۱۶۹۰۰۰

اداره قوانین

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۲۲۰۰
معاون	۱	۸	۴۹۰۵۰
کارمند	۱	۸	۴۹۰۵۰
کارمند	۱	۷	۳۵۵۲۰
کارمند	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند	۲	۲	۲۱۸۴۰

اداره مطبوعات

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۲۲۰۰
معاون	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند	۱	۵	۲۵۲۶۰
کارمند	۱	۳	۱۴۴۰۰
کارمند	۱	۲	۱۰۰۸۰
مصحح (قراردادی)	۱	-	۳۰۰۰۰

اداره کمیسیونها

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۸	۴۹۰۵۰
کارمند	۱	۲	۱۱۷۶۰
کارمند	۱	۱	۸۸۸۰

اداره ثبت و ارسال مراسلات

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند	۱	۳	۱۴۴۰۰
کارمند	۲	۱	۱۶۵۶۰
اعتبارخصوصی قانونگزاری	—	-	۳۰۰۰۰

فقره (۳)

کارپردازی

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
معاون کارپردازی	۱	۹	۵۸۸۰۰
بازرسان ویژه	۳	بتفاوت	۱۲۴۷۷۰

اداره دفتر

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۷	۴۰۳۸۰
مدیر دایره ثبت و ارسال مراسلات	۱	۷	۳۵۵۲۰
کارمند	۲	۳	۲۶۸۸۰

اداره حسابداری کل

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۸۸۰۰
معاون	۱	۹	۵۲۲۰۰
مدیر دایره رسیدگی بحساب‌ها	۱	۹	۵۸۸۰۰
کارمند	۱	۳	۱۴۴۰۰
کارمند	۱	۱	۷۶۸۰
مدیر دایره بایگانی	۱	۸	۴۹۰۵۰
کارمند	۱	۱	۷۶۸۰
مدیر دایره دفترداری	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند دفتر داری و ماشین نویس	۱	۳	۱۲۴۸۰
کارمند حسابداری	۱	۲	۱۱۷۶۰
مدیردایره تهیهٔ لیست	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند	۱	۲	۱۱۷۶۰

اداره صندوق

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۲۲۰۰
معاون	۱	۵	۲۵۲۶۰
کارمند	۱	۳	۱۲۴۸۰

اداره کتابخانه

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۸۸۰۰
معاون	۱	۶	۲۸۳۲۰
کارمند مقدم وبازرس‌فنی	۱	۷	۴۰۳۸۰
کارمند	۱	۸	۴۳۸۰۰
کارمند	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند	۱	۴	۱۸۹۶۰
کارمند	۱	۲	۱۰۰۸۰
کارمند	۱	۱	۷۶۸۰
کارمند (قراردادی)	۱	—	۱۵۱۲۰
اعتبار هزینه امور فنی فهرست کتب			۶۰۰۰۰

اداره کارگزینی

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۲۲۰۰
معاون	۱	۸	۴۳۸۰۰
مدیردایره بازنشستگان و موظفین	۱	۷	۴۰۳۸۰
مدیرثبت وارسال‌مراسلات	۱	۶	۳۱۹۲۰
کارمند وماشین‌نویس	۱	۴	۱۶۳۲۰
بایگان	۱	۳	۶۴۴۰۰

اداره ملزومات

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۸۸۰۰
معاون	۱	۶	۳۱۹۲۰
مدیر دایره ساختمان	۱	۸	۴۳۸۰۰
« اموال	۱	۷	۳۵۵۲۰
کارمند دایره اموال	۱	۳	۱۴۴۰۰
مدیر دایره حسابداری	۱	۷	۳۵۵۲۰
کارمند حسابدار	۱	۳	۱۴۴۰۰
مدیر تشریفات	۱	۶	۳۱۹۲۰
مدیر فنی قسمت برق و مکانیك	۱	۵	۲۵۲۶۰
مدیر دایره خرید	۱	۶	۲۸۳۲۰
مسئول انبار	۱	۴	۱۶۳۲۰
کارمند (متصدی دفتر وبایگانی وماشین نویس)	۲	۲	۲۰۱۶۰
کارمند	۱	۱	۷۶۸۰

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
اداره بازرسی			
رئیس	۱	۷	۴۰۴۸۰
معاون	۱	۵	۲۵۲۶۰
کارمند	۱	۶	۲۸۳۲۰
کارمند	۱	۵	۲۲۰۸۰
کارمند	۲	۲	۲۱۸۴۰
کارمند	۳	۱	۲۴۲۴۰
بهداری			
رئیس (پزشک قراردادی)	۱	—	۵۷۰۰۰
پزشک (قراردادی)	۱	—	۳۹۶۰۰
پزشکیار	۱	۲	۱۰۲۴۰
متصدی پخش لوایح	۱	۸	۴۳۸۰۰
متصدی حضور و غیاب آقایان نمایندگان	۲	۶	۳۱۹۲۰
اعتبار اضافات و ترفیعات فقرات ۲ و ۳ و اعتبار ترمیم کارمندان پیمانی			۱۷۴۵۱۶
فقره (۴)			
خدمتگزاران جزء			
ناظر	۲		۲۲۶۵۶
مأمور ادارهٔ ملزومات (۱)	۲		۲۶۸۸۰
تحصیلدار	۱		۱۶۱۲۸
سرمکانیک	۱		۱۷۶۶۴
مکانیک	۲		۲۸۰۳۲
تلفونچی باشی	۱		۱۶۱۲۸
تلفونچی	۳		۲۴۵۷۶
دربانباشی	۱		۱۶۱۲۸
دربان	۹		۱۱۱۵۹۲
پیشخدمت‌باشی	۱		۱۶۱۲۸
پیشخدمت	۳۲		۲۹۶۲۲۰۰
سرایدارباشی	۱		۱۶۱۲۸
سرایدار(۲)	۳۲		۲۴۵۲۲۴
آبدار باشی	۱		۱۴۵۹۲
آبدار	۸		۷۴۶۳۲
فراشباشی	۱		۱۶۱۲۸
فراش	۱۶		۸۸۵۵۲
باغبانباشی	۱		۱۳۴۴۰
گل کار	۷		۷۴۲۲۸
باغبان	۷		۴۸۱۱۶
شوفر اتومبیل(قراردادی)	۱		۳۰۰۰۰
معمار »	۱		۳۶۰۰۰
فوق العادهٔ مأمورین پست و تلگراف و دو نفر نامه رسان	۶		۱۶۸۰۰
کمک هزینه زمستانی خدمتگزاران جزء			۱۰۵۰۰۰
تفاوت حقوق بازنشستگان و وظیفهٔ وراث کارمندان و خدمتگزاران مجلس و شهریه ورثهٔ نعمت‌الله و عبدالله وغیره			۱۵۹۰۰۰

۱- یکنفر ردیف ناظر یکنفر ردیف باشی‌ها
۲- دونفر جدید

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
وظیفهٔ وراث مرحوم کیخسرو شاهرخ			۳۶۰۰۰
اعتبار فوق العادهٔ کارمندان و خدمتگزارانی که بیش از سه اولاد دارند			۷۰۰۰۰
کمک اعاشهٔ کارمندان پایهٔ ۱ و ۲ فقرات ۲ و ۳ و خدمتگزاران جزء مجلس نفری ۲۰۰ ریال درماه			۳۸۸۰۰۰
اعتبار اضافه کاری و کمک اعاشهٔ فقرات ۲ و ۳ و ۴			۲۶۰۰۰۰۰
فوق العادهٔ نگهبانی، شبانهٔ پسرایدارها (شام شب)			۳۰۸۰۰
حقوق ایام مرخصی در گذشتگان			۵۰۰۰۰
فقره (۵)			
هزینه			
روشنائی			۲۵۰۰۰
آبدارخانه			۱۶۰۰۰۰
تنظیف			۳۰۰۰۰
نوشت‌افزار			۱۸۰۰۰۰
چاپ لوایح			۷۰۰۰۰
اعتبار کتابخانه برای خرید کتب و آبونمان جرائد ومجلات(۱)			۱۵۰۰۰۰
پست وتلگراف وتلفن			۴۰۰۰۰
ملبوس خدمتگزاران جزء سالی نفری دودست			۲۰۰۰۰۰
سوخت زمستانی (ذغال‌سنگ وچوب سفید)			۱۸۰۰۰۰
جشنها وپذیرائی‌ها			۲۰۰۰۰۰
باغ بهارستان وقنات			۶۰۰۰۰
خرید اتومبیل نو و هزینه اتومبیل			۲۵۰۰۰۰
خرید وتعمیر اثاثیهٔ مجلس			۵۰۰۰۰۰
هزینه ساختمان‌جدید وتعمیرات ابنیهٔ مجلس			۱۰۰۰۰۰۰
حق بیمه			۳۰۰۰۰
هزینهٔ بهداری			۱۵۰۰۰۰
عیدی نوروز کارکنان مجلس			۴۳۰۰۰۰
اعتبارهزینهٔ پیش‌بینی نشده و متفرقه			۷۸۰۰۰
اعتبار جبران کسر اقلام از ۲ تا ۵			۶۰۰۰۰

تفصیل ماده دوم
اداره چاپخانه مجلس
فقره (۱)

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
رئیس	۱	۹	۵۸۸۰۰
معاون اداری	۱	۹	۵۲۲۰۰
معاون فنی	۱	۶	۳۱۹۲۰
رئیس حسابداری	۱	۸	۴۳۸۰۰
معاون »	۱	۶	۲۸۳۲۰
کارمند	۵	بتفاوت	۶۱۹۲۰
رئیس بازرسی	۱	۵	۲۵۲۶۰
معاون	۱	۶	۲۸۳۲۰
کارمند	۱	۴	۱۶۳۲۰
کارمند	۱	۲	۱۱۷۶۰
متصدی صندوق	۱	۳	۱۲۴۸۰
رئیس ملزومات	۱	۴	۱۸۹۶۰
ناظر (قراردادی)	۱	-	۱۱۶۱۶
رئیس کارگزینی فنی	۱	۷	۳۵۵۲۰
مدیر بایگانی	۱	۴	۱۸۹۶۰
مسئول دریافت سفارشات (قراردادی)	۱	-	۲۴۰۰۰
مسئول تصحیح	۱	۵	۲۲۸۰۰
کارمند »	۱	۳	۱۴۴۰۰
رئیس گراورسازی	۱	۶	۵۲۲۰۰
معاون ونقاش و رنوشه گر	۱	۴	۱۸۹۶۰
رئیس فوتولیتو	۱	۸	۴۳۸۰۰
کارمند قراردادی	۴	بتفاوت	۸۱۷۳۸
تفاوت حقوق دونفر معاون گراور سازی و رئیس			
ملزومات (۱)			۲۵۸۰۰
فوق‌العاده کسر صندوق و کرایه درشکه			۵۴۰۰
فوق‌العاده اضافه کاری و حقوق ایام مرخصی کارمندان و کمک اعاشه کارمندان وخدمتگزاران جزء			۶۰۹۷۲۰
اعتبار اضافات وترفیعات وترمیم کارمندان پیمانی			۷۶۷۶۹
خدمتگزاران جزء			
تحصیلدار	۲		۲۶۱۱۲
انباردار و کمک‌انبار	۳		۳۵۳۲۸
تلفونچی	۱		۷۲۹۶
پیشخدمت‌وآبدار وسرایدار و فراش ودربان	۱۵		۱۱۴۴۸۰
فوق‌العادهٔ کارمندان‌وخدمتگزارانی که بیش ازسه اولاد دارند			۲۰۰۰۰
کمک هزینهٔ زمستانی خدمتگزاران جزء			۱۵۳۰۰
قسمت فنی			
معاون فنی گراورسازی	۱		۳۲۲۴۴
کارگر	۸		۹۸۵۶۸
مسئول‌اشتروتیپی	۱		۲۸۹۴۴
کارگر اشتروتیپی	۵		۶۴۸۱۲
مسئول ماشینخانه	۱		۶۰۶۷۱
معاون »	۱		۳۲۲۴۴
کارگر »	۴۰		۵۵۳۱۰۴
مسئول افست	۱		۶۰۶۷۲
معاون	۱		۳۲۲۴۴
کارگر	۱۲		۱۷۸۱۱۶

۱- پرداخت این اعتبار وارد بر آئین نامهٔ کمک هزینه است

۱- هرمبلغ ازاین اعتبار ارز لازم‌شود وزارت دارائی خواهد پرداخت

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
مسئول موتورخانه	۱		۴۴۹۱۶
معاون‌موتورخانه‌وآرمیچرپیچ	۱		۲۵۶۴۴
کارگر موتورخانه	۴		۵۴۸۶۴
مسئول حروفچینی	۱		۳۳۹۰۰
معاون »	۱		۱۸۱۵۶
کارگر	۱۴		۱۶۹۴۰۴
مسئول فرم‌بندی	۱		۳۳۹۰۰
معاون »	۱		۲۰۷۰۰
کارگر »	۱۶		۲۲۸۰۱۲
مسئول صحافی	۱		۱۷۴۰۰
معاون »	۱		۱۹۳۸۰
کارگر »	۲۷		۳۰۰۶۲۴
مسئول اوراق بهادار	۱		۲۵۶۴۴
معاون »	۱		۱۳۹۲۰
کارگر »	۴۹		۵۰۳۶۶۴
مسئول حروف ریزی	۱		۲۸۹۴۴
کارگر	۶		۷۴۳۶۴
معاون فوتوتوگراور	۱		۳۲۲۴۴
کارگرفوتوتوگراوروفوتولیتو ۲			۲۶۱۰۰
اعتبار اضافه‌کاری کارگران فنی‌وکشیک‌خدمتگزاران‌جزء			۲۰۰۰۰۰
کمک‌اعاشهٔ کارگران‌فنی			۷۶۳۰۰۰
کمک هزینهٔ زمستانی کارگران فنی			۱۵۵۰۰۰
فوق العادهٔ معیشت کارمندان رسمی وقرار دادی در حدود پایهٔ ۱ و ۲ و کارگران فنی و خدمتگزاران جزء نفری ۲۰۰ ریال درماه			۵۵۲۰۰۰
جبران کسر اقلام فقرهٔ ۱			۷۵۰۰۰
فقره (۲)			
هزینه			
خریداثاثیه وتعمیرات ماشین آلات ولوازم آنها (۱)			۵۰۰۰۰۰
خرید مرکب وروغن ونفت ودواجات و غیره (۲)			۶۵۰۰۰۰
هزینهٔ اداری و مطبوعات و تلفن وآبدارخانه‌وغیره (۳)			۶۰۰۰۰۰
سوخت زمستانی (ذغال‌سنگ وچوب سفید)			۸۰۰۰۰
ملبوس خدمتگزاران جزء نفری‌دودست درسال‌وروپوش کارگران			۸۰۰۰۰

(۱) اثاثیه وماشین آلات اسقاط بطریق‌مزایده بفروش رسیده ووجوه حاصله به این اعتبار اضافه می شود .

(۲) دواجات وسایرکالای بدون مصرف‌بطریق مزایده بفروش رسیده ووجوه حاصله به این اعتبار اضافه میشود .

(۳) درصورت لزوم از اعتبارات فقرهٔ ۲ بودجهٔ چاپخانهٔ مجلس معادل مبلغ یك میلیون ریال‌وزارت دارائی ارز خواهندداد ووجه آنرا دریافت خواهند

گزارش	نفرات	پایه	مبلغ سالیانه ریال
اعتبار کمك بورات کارگران بی بضاعت و کارگرانی که گرفتارامراض صعب‌میشوند			۵۰۰۰۰
اعتبار بیمهٔ کارگران			۶۳۰۰۰
عیدی کارکنان‌چاپخانهٔ‌مجلس			۳۳۰۰۰۰
اعتبارهزینهٔ پیش بینی‌نشده			۱۰۰۰۰
اعتبار فوق العادهٔ تضمین صندوقدار وناظر چاپخانه			۶۰۰۰
هزینه‌خریدشیربرای کارگران حروفچینی‌وفرم‌بندی‌وحروف‌ریزی			۳۰۰۰۰
واشتروتیپی و گراورسازی			۱۰۰۰۰
جبران کسر اقلام فقرهٔ ۲			
تفصیل ماده سوم			
اداره روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران			
فقره (۱)			
مدیر(قرار دادی)	۱		۶۰۰۰۰
دبیر (قرار دادی)	۱		۴۲۰۰۰
ماشین نویس	۱	۲	۱۰۰۸۰
اندیکاتر نویس	۱	۵	۲۲۰۸۰
اندیکاتر نویس	۱	۲	۱۰۸۰۰
اندیکاتر نویس	۱	۱	۷۶۸۰
مدیر بایگانی	۱	۵	۲۲۰۸۰
بایگان	۱	۲	۱۰۰۸۰
بایگان‌ومتصدی‌ارسال‌مراسلات	۲	۱	۱۵۳۶۰
مصحح قراردادی	۴	--	۶۹۶۰۰
دائره آگهی			
رئیس	۱	۷	۴۰۴۸۰
معاون	۱	۳	۱۲۴۸۰
کارمند	۱	۲	۱۰۸۰۰
متصدی آگهی	۱	۱	۷۶۸۰
حسابدارآگهی (قرار دادی)	۱	--	۱۳۲۰۰
دایره حسابداری			
رئیس	۱	۸	۴۳۸۰۰
معاون (قرار دادی)	۱	--	۲۴۰۰
کارمند	۲	۲	۲۰۱۶۰
متصدی صندوق	۱	۱	۷۶۸۰
متصدی‌ملزومات	۱	۵	۲۵۲۶۰
دایره بازرسی و توزیع			
رئیس	۱	۸	۴۳۸۰۰
متصدی توزیع	۱	۲	۱۰۰۸۰
خدمتگزاران جزء			
تحصیلدار وناظر	۱	--	۸۴۴۸
انبار دار	۱	--	۸۸۳۲
پیشخدمت وسرایدار وآبدار	۸	بتفاوت	۴۷۲۳۲
موزع	۴	۲	۲۵۱۵۲
اعتبار اضافات و ترفیعات ترمیم کارمندان پیمانی			۴۹۱۰۰
اعتبار اضافه کاری و کمك اعاشه وکسرصندوق وهزینهٔ پیش بینی نشده			۴۵۰۰۰۰
کمك اعاشه پایه های ۱ و ۲ و مستخدمین جزء و فوق العادهٔ اولاد و کمك هزینه زمستانی خدمتگزاران جزء			۶۰۰۰۰
فقره (۲)			
هزینه			
خرید اثاثیه وتعمیرات			۲۰۰۰
هزینه اداری و مطبوعات و آبدارخانه			۱۱۰۰۰۰
سوخت زمستانی (ذغال سنك وچوب سفید)			۲۰۰۰۰
لباس‌خدمتگزاران جزء سالی نفری دودست			۱۵۰۰۰
عیدی نوروز			۶۰۰۰۰
هزینه روزنامه کاغذ وچاپ و صحافی وغیره			۲۱۰۰۰۰۰
جبران کسر اقلام فقرهٔ ۱ و ۲ وهزینهٔ پیش بینی نشده			۳۰۰۰۰
جمع کل بودجه‌سال ۱۳۲۵ مجلس‌شورایملی			**۳۱۸۳۷۹۳۱**

صورت‌بالا پیوست‌قانون بودجه‌سال ۱۳۲۵ مجلس شورایملی بوده صحیح‌است

رئیس‌مجلس‌شورای‌ملی
سیدمحمدصادق طباطبائی

قانون اجازه پرداخت دویست و پنجاه هزار ریال ازمحل صرفه‌جوئی بودجه سال ۲۴ مجلس جهت هزینهٔ اعتبار طبع فرهنك دهخدا

ماده واحده — مجلس شورایملی بکارپردازی مجلس اجازه میدهد که از محل صرفه‌جوئی بودجه سال ۱۳۲۴ مجلس فعلا مبلغ دویست وپنجاه‌هزار ریال برای هزینه اعتبار طبع فرهنك آقای دهخدا از وزارت‌دارائی دریافت‌دارد واین‌اعتبار باتصویب هیئت رئیسه ازحیث‌حقوق‌متصدیان‌عمل وخرید کاغذ وهزینه طبع وغیره بمصرف خواهد رسید

تبصره - نظر بخدمات‌فرهنگی وعلمی شایان تقدیر آقای محمد قزوینی بوزارت دارائی اجازه داده میشود ماهی ده هزارریال حقوق بآقای محمد قزوینی مادام‌العمر پرداخت نماید

اینقانون که مشتمل بر یك‌ماده ویك تبصره است درجلسه ۱۶ اسفندماه ۱۳۲۴ بتصویب مجلس شورایملی رسیده است.

رئیس مجلس شورای‌ملی
سیدمحمد صادق طباطبائی

شماره ۲۷۶۴۲ — ۱۴ر۱۲ر۱۳۲۴

انتصابات و احکام

وزارت دادگستری

۱ـ آقای احمد قائم‌مقامی امین دادگاه بخش دامغان بسمت امانت دادگاه بخش شاهی

۲ـ آقای ابوعلی صفائی نراقی کارمند علی‌البدل دادگاه بخش گلپایگان بسمت امانت دادگاه بخش دامغان.

۳ — آقای محمد ابراهیم اسلامی کارمند علی‌البدل دادگاه بخش شهسوار بسمت کارمندی علی‌البدل دادگاه بخش گلپایگان.

۴ — آقای حبیب‌الله معظمی رئیس دادگاه املاک واگذاری ساری بسمت کارمندی اداره حقوقی

۵ـ آقای هدایت‌الله کیائی کارمند منتظر خدمت بسمت دادیاری دادسرای تهران مأمور خدمت در اداره تصفیه

۶ـ آقای خسرو قهرمان لیسانسیه حقوق بسمت دادیاری دادسرای شهرستان مشهد

۷ — آقای محمدرضا بیانی لیسانسیه حقوق بسمت کارمندی علی‌البدل دادگاه بخش شهسوار

۸ — آقای جواد میراحمدیان مستشار دادگاه استان بوزارت راه منتقل شدند

۹ـ آقای محمد رشاد بازپرس دادسرای دیوان کیفر بسمت کفالت دادسرای دیوان کیفر

۱۰ — بآقای محمود حضراتی بخشدار لنکر مأموریت صلح لنکر داده شده

وزارت کشور

آقای محمد اشکانی بخشدار سیمکان از تاریخ ۱۲ر۱۲ر۲۴ بسمت بخشدار زرند منتقل گردید.

❀❀❀

آقای مصطفی سپهری منشی فرمانداری اراک از تاریخ ورود بمحل ماموریت بسمت بخشدار علی آباد منتقل شد.

❀❀❀

آقای غلامحسین نیک نفس بخشدار علی آباد از تاریخ ورود جانشین بسمت بخشدار کمیشان منتقل شد.

❀❀❀

آقای حسین کمالیا کارمند اداره دفتر وزارتی از تاریخ ۱۶ر۱۲ر۲۴ بسمت ریاست دائره دبیرخانه اداره دفتر وزارتی منصوب شد.

❀❀❀

آقای رضا محقق امین کارمند منتظر خدمت از تاریخ بیستم اسفند ماه ۲۴ به کارمندی اداره بازرسی منصوب شد.

❀❀❀

آقای علاءالدین اعظم زنگنه کارمند اداره دفتر دفتر وزارتی از تاریخ ۱۶ر۱۲ر۲۴ بسمت معاونت اداره نمایشات منتقل شد.